

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
МЕХНАТ ВА АҲОЛИНИ ИЖТИМОЙ
МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВАЗИРЛИГИ

**ХАЛҚАРО МЕХНАТ ТАШКИЛОТИНИНГ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ТОМОНИДАН РАТИФИКАЦИЯ
ҚИЛИНГАН КОНВЕНЦИЯЛАРИ
ТЎПЛАМИ**

**СБОРНИК КОНВЕНЦИЙ
МЕЖДУНАРОДНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ
ТРУДА, РАТИФИЦИРОВАННЫХ
РЕСПУБЛИКОЙ УЗБЕКИСТАН**

Тошкент
«Адолат»
2014

УДК: 000.000.(000.0)
00.000
X00

X00 **Халқаро меҳнат ташкилотининг Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган конвенциялари тўплами.** Масъул муҳаррир А. Очилов – Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги. – Т.: «Адолат», 2014 й. – 216 б.

ISBN 978-9943-394-00-0

УДК: 000.000.(000.0)
ББК 00.000

ISBN 978-9943-394-00-0

© Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги хузуридаги «Адолат» нашриёти, 2014 йил.

Мажбурий меҳнат тўғрисидаги 29-КОНВЕНЦИЯ

Женева, 1930 йил 28 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 14-сессиясида қабул қилинган.

1932 йил 1 майдан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1997 йил 30 августдаги 492–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1992 йил 13 июлдан кучга киритилган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1930 йилнинг 10 июнида ўзининг ўн тўртинчи Сессиясига тўпланиб,

сессия кун тартиби биринчи бандининг бир қисми ҳисобланган зўраки ёки мажбурий меҳнатга оид бир қанча таклифларни қабул қилиш ҳақида қарор қилиб,

мазкур таклифлар халқаро конвенция шаклини олишни белгилаб,

бир минг тўққиз юз ўттизинчи йил июнь ойининг йигирма саккизинчи кунида, Халқаро Меҳнат Ташкилоти Уставининг қоидаларига мувофиқ Халқаро Меҳнат Ташкилотининг аъзолари томонидан ратификация қилиниши лозим бўлган ҳамда «Мажбурий меҳнат тўғрисидаги 1930 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган қуйидаги Конвенцияни қабул қилади:

1-модда

1. Ушбу Конвенцияни ратификация қиладиган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг ҳар бир аъзоси зўраки ёки мажбурий меҳнатни қўллашнинг барча шакллари имкон қадар қисқа муддатда бекор қилиш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

2. Бунинг тўла бекор қилиниши мақсадида, зўраки ёки мажбурий меҳнат фақат ўтиш даврида жамоат мақсадларида ва истисно тариқасида қуйидаги моддаларда кўзда тутилган шарт ва кафолатлар билан қўлланиши мумкин.

3. Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши ушбу Конвенция кучга кирган санадан бошлаб беш йиллик муддатнинг якунида ва 31-моддада назарда тутилган доклад билан боғлиқ ҳолда зўраки ва мажбурий меҳнатнинг барча шакллари кейинги муддатга узайтирмасдан туриб бекор қилиш эҳтимолини кўриб чиқади ва мазкур масалани Конференция кун тартибига киритиш масаласини ҳал қилади.

2-модда

1. Мазкур Конвенция мақсадлари учун «зўраки ёки мажбурий меҳнат» атамаси ўз хизматларини ихтиёрий равишда таклиф этмаган бирор-бир шахсдан ҳар хил жазолар билан қўрқитиш йўли орқали талаб қилинадиган ҳар қандай иш ёки хизматни англатади.

2. Лекин «зўраки ёки мажбурий меҳнат» атамаси ушбу Конвенция мақсадлари учун қуйидагиларни ўз ичига олмайди:

а) мажбурий ҳарбий хизмат тўғрисидаги қонунларга мувофиқ талаб қилинадиган ва ҳақиқий ҳарбий тусдаги ишларга қўлланиладиган ҳар қандай иш ёки хизматни;

б) тўла ўзини ўзи бошқарадиган мамлакат фуқароларининг одатдаги фуқаролик бурчларининг бир қисмини ташкил қиладиган ҳар қандай иш ёки хизматни;

с) ҳар қандай шахсдан суднинг ҳукмига кўра талаб қилинадиган ҳар қандай иш ва хизматни, башарти мазкур иш ёки хизмат давлат ҳокимияти органларининг кузатуви ва назорати остида бажарилса ҳамда мазкур шахс хусусий шахслар, компаниялар ёки бирлашмалар ихтиёрига ўтказилмаса ёки берилмаса;

д) фавқулодда ҳолатлар шароитида, яъни уруш ёки фалокат ёхуд фалокат таҳдиди ҳолатларида, хусусан, ёнғин, сув тошқини, очлик, зилзила, кучли эпидемия ёки эпизоотик касаллик, зарарли ҳайвонлар, ҳашаротлар ёки паразитларнинг ҳужуми ҳолларида ва умуман жами аҳоли ёки аҳоли бир қисмининг ҳаёти ёки барқарор ҳаётини шароитини хавф остига қўядиган ёки қўйиши мумкин бўлган вазиятлар талаб қилинадиган ҳар қандай иш ёки хизматни;

е) жамоавий тусдаги кичик хизматлар, яъни жамоанинг бевосита фойдаси учун мазкур жамоа аъзолари томонидан бажариладиган ва шу туфайли жамоа аъзоларининг одатдаги фуқаролик бурчлари деб ҳисобланиши мумкин бўлган ишларни, башарти мазкур жамоа аъзолари ёки унинг бевосита вакиллари шу ишларнинг мақсадга мувофиқлиги бўйича ўз фикларини билдириш ҳуқуқига эга бўлсалар.

3-модда

Ушбу Конвенция мақсадлари учун «ваколатли ҳокимият органлари» атамаси метрополия ҳокимиятини ёки тегишли ҳудуднинг олий марказий ҳокимият органини англатади.

4-модда

1. Ваколатли ҳокимият органлари хусусий шахслар, компаниялар ёки бирлашмалар манфаати учун зўраки ёки мажбурий меҳнат тайинламайди ёки тайинланишига рухсат бермайди.

2. Агар Ташкилот ҳар қандай аъзосининг ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати Халқаро Меҳнат Бюросининг Бош директори томонидан рўйхатга

олинган пайтда унинг ҳудудида шунга ўхшаш зўраки ёки мажбурий меҳнат шакли хусусий шахслар, компаниялар ёки бирлашмалар манфаати учун мавжуд бўлса, унда мазкур Ташкилот аъзоси ўзи учун ушбу Конвенция кучга кирган пайтдан бошлаб шундай зўраки ёки мажбурий меҳнатни тўла бекор қилади.

5-модда

1. Хусусий шахслар, компаниялар ёки бирлашмаларга берилган ҳеч қандай концессия мазкур хусусий шахслар, компаниялар ёки бирлашмалар томонидан фойдаланишга ёки сотишга мўлжалланган маҳсулотларни ишлаб чиқариш ёки тўплаш мақсадида зўраки ёки мажбурий меҳнатнинг бирор-бир шакли қўлланилишига олиб келмайди.

2. Агарда амалдаги концессия қоидаларидан шунга ўхшаш зўраки ёки мажбурий меҳнатнинг шакли англашилса, ушбу қоидалар мазкур Конвенция 1-моддасининг кўрсатмаларини бажариш мақсадида имкон қадар қисқа муддатда бекор қилинади.

6-модда

Маъмурият мансабдор шахслари, ҳатто уларнинг вазифаси аҳолини қандайдир меҳнат шакли билан банд қилишга қўмаклашишдан иборат бўлса-да, ушбу аҳоли ёки алоҳида шахсларни хусусий шахслар, компаниялар ёки бирлашмалар учун ишлашга мажбур қилмайдилар.

7-модда

1. Маъмурий мажбуриятларни бажармайдиган бошлиқлар зўраки ёки мажбурий меҳнатга таяна олмайдилар.

2. Маъмурий мажбуриятларини бажарадиган бошлиқлар ваколатли ҳокимият органининг махсус рухсати билан ушбу Конвенциянинг 10-моддасида назарда тутилган шартлар асосида зўраки ёки мажбурий меҳнатни қўллашлари мумкин.

3. Тегишли равишда тан олинган ва бошқа шаклларда кераклича ҳақ олмайдиган бошлиқлар аниқ тартиб-қоидаларга мувофиқ шахсий хизматлардан фойдаланишлари мумкин. Бундай ҳолда таҳқирлашларнинг олдини олиш учун барча зарур чора-тадбирлар кўрилган бўлиши лозим.

8-модда

1. Зўраки ёки мажбурий меҳнатни қўллаш ҳақидаги ҳар қандай қарор учун мазкур ҳудуднинг юқори фуқаролик ҳокимияти органлари жавобгар бўладилар.

2. Бироқ, мазкур ҳокимият юқори маҳаллий ҳокимият органларига зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилиш ҳуқуқини бериши мумкин, башарти бу меҳнаткашларнинг одатдаги турар жойларидан кўчирилишига олиб келмаса. Мазкур ҳокимият, шунингдек, ушбу Конвенциянинг 23-моддасида назарда тутилган тартиб-қоидаларда белгиланган шартлар асосида ва муддатда, юқори маҳаллий ҳокимият органларига маъмурият мансабдор шахсларининг ўз вазифаларини бажариш пайтида кўчишини енгиллаштириш ҳамда маъмурият юқларини ташиш мақсадида ишчиларнинг одатдаги турар жойларидан кўчирилишига олиб келувчи зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилиш ҳуқуқини беришлари мумкин.

9-модда

Ушбу Конвенциянинг 10-моддасида назарда тутилган ҳоллардан ташқари, зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилиш ҳуқуқига эга ҳокимият органи бундай меҳнат шаклини қўллашга руҳсат беришдан аввал қўйидагиларга олдиндан ишонч ҳосил қилиши лозим:

а) бажарилиши лозим бўлган хизмат ёки иш уларни бажарадиган жамоа учун бевосита ва муҳим аҳамият касб этишига;

б) мазкур хизмат ёки иш ҳозир ва яқин вақтларда зарур бўлишига;

с) мазкур ҳудудда шунга ўхшаш хизмат ёки иш соҳасида ўрнатилган иш ҳақидан ва шароитдан кам бўлмаган иш ҳақи ёки шароит таклиф қилинганига қарамай, шу хизмат ёки ишни бажариш учун ихтиёрий ишчи кучи олишнинг иложи бўлмаганлигига;

д) мавжуд ишчи кучини ва унинг шу ишни бажариш қобилиятини эътиборга олиб, бу иш ёки хизмат оқибати аҳоли учун оғир юк бўлмаслигига.

10-модда

1. Солиқ сифатида талаб қилинадиган зўраки ёки мажбурий меҳнат ҳамда жамоат ишларини бажариш учун маъмурий вазифаларни бажарувчи бошлиқлар мурожаат қиладиган зўраки ёки мажбурий меҳнат аста-секинлик билан бекор қилинади.

2. Мазкур бекор қилиш амалга оширилгунга қадар зўраки ёки мажбурий меҳнат солиқ сифатида талаб қилинадиган ҳамда зўраки ёки мажбурий меҳнатга жамоат ишларини бажариш учун маъмурий вазифаларни бажарувчи бошлиқлар мурожаат қиладиган ҳолларда тегишли ҳокимият олдиндан қўйидагиларга ишонч ҳосил қилиши лозим:

а) бажарилиши лозим бўлган хизмат ёки иш уларни бажарадиган жамоа учун бевосита ва муҳим аҳамият касб этишига;

б) шу хизмат ёки иш ҳозир ва яқин вақтларда зарур бўлишига;

с) мавжуд ишчи кучи ҳамда унинг шу ишни бажариш қобилиятини эътиборга олиб, бу иш ёки хизмат оқибати аҳоли учун оғир юк бўлмаслигига;

д) мазкур иш ёки хизматни бажариш ишчиларни уларнинг одатдаги турар жойларидан кўчишга мажбур этмаслигига;

е) мазкур иш ёки хизмат бажарилишига раҳбарлик дин, жамоат ҳаёти ва қишлоқ хўжалик талабларига мувофиқ тарзда олиб борилишига.

11-модда

1. Зўраки ёки мажбурий меҳнатга фақат катта ёшли, меҳнатга лаёқатли ҳамда ёши ўн саккиздан кам бўлмаган ва қирқ беш ёшдан катта бўлмаган эркаклар жалб қилиниши мумкин. Ушбу Конвенциянинг 10-моддасида назарда тутилган тоифадаги ишларни истисно қилганда қўйидаги чеклашлар ва шартлар қўлланилади:

а) барча ҳолларда маъмурият тайинлаган врач томонидан мазкур шахсларнинг юқумли касалликлар билан оғриганини ҳамда улар талаб қилинаётган иш ва меҳнат шaroитлари учун жисмонан яроқлилигини имкон қадар олдиндан аниқлаш;

б) мактаб ўқитувчилари ва ўқувчиларни, шунингдек барча маъмурий ходимларни озод қилиш;

с) ҳар бир жамоада оилавий ва ижтимоий ҳаёт учун зарур бўлган миқдордаги катта ёшли ва меҳнатга лаёқатли эркакларни қолдириш;

д) оилавий ва эр-хотинлик муносабатларини ҳурмат қилиш.

2. Мазкур модда 1-бандининг «с» кичик бандида кўрсатилган мақсадларда ушбу Конвенциянинг 23-моддасида назарда тутилган қоидалар аҳолининг доимий меҳнатга лаёқатли эркаклари орасидан зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилиниши мумкин бўлган шахсларни аниқлаб беради, бироқ бундай улуш ҳар қандай ҳолда ҳам айтиб ўтилган аҳолининг 25 фоизидан ошиб кетмаслиги лозим. Мазкур улушни белгилашда ваколатли ҳокимият органи аҳоли зичлигини, шу аҳолининг ижтимоий ва жисмоний ривожини, йил фаслини ва шу шахслар томонидан уларнинг турар жойларида ҳамда уларнинг номидан бажарилиши керак бўлган ишларни ҳисобга олади ва умуман мазкур жамоа нормал турмушининг иқтисодий ҳамда ижтимоий эҳтиёжларини эътиборга олиши лозим.

12-модда

1. Ҳар қандай шахсни турли шаклдаги зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб этиш мумкин бўлган энг кўп муддат

йилига олтмиш кундан ошмаслиги керак, бунда иш жойига бориш ва қайтиш вақти ҳам шу олтмиш кун ичига киритилади.

2. Зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилинган ҳар бир ишчига унинг бундай меҳнатга жалб қилинган даври кўрсатилган гувоҳнома берилади.

13-модда

1. Зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилинган ҳар бир шахснинг нормал иш куни давомийлиги эркин ёлланган меҳнаткаш меҳнат шароитлари учун амалда қўлланиладиган иш кунининг давомийлигидек бўлиши керак ва одатдаги нормадан ташқари ишланган вақтга худди эркин ёлланган ишчига одатдаги иш вақтидан ташқари ишга ҳақ тўланидиган миқдордагидек ҳақ тўланади.

2. Ҳар қандай шаклдаги зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилинган барча шахсларга ҳафтада бир марта дам олиш куни берилади ва бу кун имкон қадар мазкур ҳудуд ёки минтақанинг анъаналари ҳамда одатлари билан белгиланадиган дам олиш кунига тўғри келиши лозим.

14-модда

1. Ушбу Конвенциянинг 10-моддасида назарда тутилган ишлардан ташқари, барча шаклдаги зўраки ёки мажбурий меҳнат учун, меҳнатга жалб қилинган ёки ёлланган ҳудудда шундай турдаги ишларга нисбатан қўлланилаётган миқдордан кам бўлмаган миқдорда, юқори миқдор қандай бўлишидан қатъи назар, нақд пулда ҳақ тўланади.

2. Иш маъмурий вазифаларни бажарувчи бошлиқлар томонидан тайинланган ҳолларда аввалги банднинг қоидаларига мувофиқ имкон қадар қисқа муддатда ҳақ тўлаш жорий қилинади.

3. Иш ҳақи ҳар бир ишчининг бригадаси ёки қандайдир бошқа ҳокимият органи бошлиғига эмас унинг ўзига шахсан тўланади.

4. Иш ҳақини олиш мақсадида иш жойига бориш ва қайтиб келиш учун кетган кунлар ишланган кунлар деб ҳисобланади.

5. Ушбу модда ишчиларга одатдаги озиқ-овқат паёқларини иш ҳақининг бир қисми сифатида беришни тақиқламайди, фақат бу паёқлар қиймати камида уларга таклиф қилинган маблағ миқдорига тенг бўлиши керак. Лекин иш ҳақидан на солиқ учун, на ишчиларни алоҳида меҳнат шароитларида ишни давом эттира оладиган ҳолатда сақлаш мақсадида алоҳида овқатлантириш, кийинтириш учун ёки турар жой билан таъминлаш учун, на уларга иш асбоблари берганлик учун ҳеч қандай чегирмалар ушлаб қолинмайди.

15-модда

1. Ишлаб чиқаришда бахтсиз ҳодисалар ва касб касалликлари учун компенсация беришга оид ҳар қандай қонун ҳужжатлари ҳамда шу ҳудудда ишлаган ёки ишлайдиган, вафот этган ёки меҳнат лаёқатини йўқотган ишчиларнинг қарамоғида турган шахсларга нафақалар тўланишини кўзда тутувчи ҳар қандай қонун ҳужжатлари зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилинган шахсларга нисбатан худди эркин ёлланган ишчиларга қўлланиладигандек тенг асосда қўлланилади.

2. Ҳар қандай ҳолатда, ишчини зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилаётган ҳар бир ҳокимият органи зиммасига, агар ушбу ишчи ишлаб чиқаришда бахтсиз ҳодиса ёки касб касаллиги натижасида ҳаётий эҳтиёжлар учун ишлаш қобилиятини тўлиқ ёки қисман йўқотса, ушбу ишчининг ҳаётий эҳтиёжларини таъминлаш мажбурияти юклатилади. Мазкур ҳокимият органига, шунингдек, вафот этган ёки иш натижасида меҳнат қобилиятини йўқотган ишчи қарамоғидаги ҳар қандай шахсни боқишни таъминлаш чораларини кўриш мажбурияти юклатилади.

16-модда

1. Зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилинган шахслар, фавқулодда зарурат ҳолларидан ташқари, овқатланиш шароити ва иқлим шароити одатдаги ҳаёт шароитидан соғлиққа хавф соладиган даражада ажралиб турадиган ҳудудларга ўтказилмаслиги керак.

2. Ишчилар шароитга мослашиши учун ва улар соғлиғини муҳофаза қилиш учун зарур бўлган гигиена ва уй-жой шароитига нисбатан барча чора-тадбирлар қатъий амалга оширилмагунича ишчиларни бундай ўтказишга ҳеч қандай ҳолда рухсат берилмаслиги керак.

3. Агар бундай ўтказишнинг олдини олиш мумкин бўлмаса, ишчиларнинг янги овқатланиш ва иқлим шароитига аста-секин мослашувини таъминловчи чора-тадбирлар кўриш учун ваколатли тиббиёт муассасаси билан маслаҳатлашилади.

4. Агарда ишчилар улар учун одатий бўлмаган ишларни доимий равишда бажаришга жалб қилинсалар, уларнинг мазкур иш турига мослашишларини таъминловчи чоралар, хусусан, заруратга қараб аста-секин ўқитиш, иш соатлари, дам олиш учун танаффуслар бериш ва зарурий овқат рационини яхшилаш чоралари кўрилади.

17-модда

Ваколатли ҳокимият органлари ишчиларни иш жойларида узоқ вақт давомида қолиб кетишига олиб келувчи курилиш ёки маъмурий ишларни бажариш учун зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилишга рухсат беришдан олдин қўйидагиларга ишонч ҳосил қилишлари лозим:

1) Ишчиларга зарурий тиббий ёрдам ва тегишли гигиеник шароитларни таъминлаш учун керакли чора-тадбирлар кўрилганлигига, хусусан:

а) мазкур ишчилар иш бошлангунга қадар ҳамда улар иш билан банд бўлган бутун давр мобайнида вақти-вақти билан тиббий кўрикдан ўтиб туришлигига;

б) етарлича тиббиёт ходимлари билан таъминланганлиги, шунингдек барча эҳтиёжлар учун зарур бўлган амбулаториялар, шифохоналар ва касалхоналар ташкил қилинганлиги ва барча зарурий ускуналар билан таъминланганлигига;

с) иш жойида қониқарли гигиеник шароит билан таъминланишига, ишчиларнинг ичимлик суви, озиқ-овқат маҳсулотлари ва ёқилғи, шунингдек, ошхона асбоб-ускуналари билан таъминланишига ҳамда зарурат бўлган ҳолда қониқарли кийим-бош ва уй-жой берилишига;

2) ишчи оиласининг ҳаётини таъминлаш учун тегишли тадбирлар кўрилишига, хусусан ишчилар маошининг бир қисмини уларнинг розилиги ёки илтимоси билан ишончли тарзда оилаларига юборилишини енгиллаштириш йўли билан;

3) ишчиларнинг иш жойига бориши ва қайтиши маъмурият ҳисобига ва маъмуриятнинг масъуллигида таъминланиши ҳамда барча транспорт воситаларининг турларидан фойдаланган ҳолда мазкур қатновларнинг енгиллаштирилишига;

4) ишчи касаллик ёки бахтсиз ҳодиса туфайли меҳнат лаёқатини вақтинча йўқотган ҳолда унинг одатий яшаш жойига қайтиши маъмурият томонидан амалга оширилиши;

5) ҳар қандай ишчи ўзининг зўраки ёки мажбурий меҳнат муддати тугаганидан сўнг эркин ёлланувчи ишчи сифатида ишни давом эттиришни хоҳласа, у икки йил мобайнида ўзининг одатий яшаш жойига бепул қайтиш ҳуқуқидан маҳрум бўлмаган ҳолда бунга ҳақлилиги.

18-модда

1. Шахслар ёки юкларни ташиш мақсадидаги зўраки ёки мажбурий меҳнат, хусусан, юкчилар ва эшкакчилар меҳнати имкон қадар қисқароқ муддатда бекор қилинади. Мазкур бекор қилиш амалга ошгунга қадар, ваколатли ҳокимият органлари қўйидагиларни белгилайдиган тартиб-қоидаларни эълон қилишлари шарт:

а) мазкур меҳнат шаклидан фақат маъмурият мансабдорларининг ўз вазифаларини бажариш пайтида кўчишини энгиллаштириш ёки маъмурият юқларини ташиш мақсадида ёхуд мансабдор бўлмаган бошқа шахсларни ташишга ниҳоятда шошилини зарурат пайдо бўлганда фойдаланиш мажбуриятини;

б) бундай ташишларга фақат дастлабки тиббий текшириш натижасида жисмонан ярқли деб топилган эркак ишчиларнигина жалб қилиш мажбуриятини, башарти бундай тиббий текширишнинг имкони мавжуд бўлса, агарда бундай текширишнинг имкони бўлмаса мазкур ишчи кучидан фойдаланувчи шахс меҳнат билан машғул бўлган ишчининг зарурий жисмоний қобилиятга эгаллиги ҳамда юқумли касалликлар билан оғримаслигига ишонч ҳосил қилиши шартлигини.

с) ишчи ташиши лозим бўлган юқнинг энг оғир вазини;

д) ишчилар ўзларининг одатий яшаш жойларидан йироқ бўлиши мумкин бўлган энг узок масофани;

е) ойда ёки бошқа ҳар қандай муддатдаги ишчилар меҳнатга жалб қилиниши мумкин бўлган кунларнинг максимал сонини, бунда ишчининг яшаш жойига қайтиш учун сарфлайдиган кунлари ҳам қўшиб ҳисобланади;

ф) зўраки ёки мажбурий меҳнатнинг мазкур шаклига жалб қилиш ҳуқуқига эга шахсларни, шунингдек, уларнинг ваколатлари чегараларини.

2. Аввалги банднинг «с», «д» ва «е» кичик бандларида назарда тутилган энг юқори даражани аниқлашда ваколатли ҳокимият органлари мазкур масалага тааллуқли барча омилларни, шу жумладан, ишчи кучи тақдим этиши лозим бўлган аҳолининг жисмоний лаёқатини, ишчилар босиб ўтиши лозим бўлган йўналиш хусусиятини, шунингдек, иқлим шароитини ҳисобга оладилар.

3. Бундан ташқари, ваколатли ҳокимият органлари ташувчиларнинг кундалик нормал йўналиши ўртача иш кундаги саккиз соат давом этадиган масофадан ошмаслигини

таъминлайдилар, мазкур масофани аниқлашда нафақат юк вазни ва йўналиш узунлиги, балки йўлнинг ҳолати, йил фасли ва шунга тааллуқли бошқа барча омиллар ҳам ҳисобга олинади. Ишдаги зарурат туфайли иш вақтидан ташқари қилинган меҳнат учун одатий маошдан кўпроқ миқдорда ҳақ тўланади.

19-модда

1. Ваколатли ҳокимият органлари ерга мажбурий ишлов беришни қўллашга фақат очлик ёки озиқ-овқат маҳсулотларининг етишмаслигининг олдини олиш мақсадларида ва ҳар доим бунинг натижасида олинган маҳсулотлар ёки озиқ-овқатлар уларни етиштирган шахслар ва жамоанинг ўзиники бўлиши шарти билан руҳсат берадилар.

2. Ушбу модда, жамоа аъзоларининг мажбуриятини, яъни қонунга ёки одатларга мувофиқ жамоада талаб этилаётган ишни бажариш мажбуриятини, – ишлаб чиқариш қонун ёки одатларга мувофиқ жамоавий асосда ташкил қилинса ва маҳсулотлар ёки шу маҳсулотларни сотишдан келган фойда жамоанинг ўзиники бўлиб қолса, – бекор қилишга асос бўла олмайди.

20-модда

Жамоанинг бирор-бир аъзоси томонидан содир этилган жиноят учун бутун жамоа аъзоларига нисбатан жамоавий жазони назарда тутувчи қонунчилик жамоага нисбатан зўраки ёки мажбурий меҳнатни жазо чораси сифатида қўллашни назарда тутмаслиги лозим.

21-модда

Зўраки ёки мажбурий меҳнат шахталарда ер ости ишларини бажариш учун қўлланилмайди.

22-модда

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг ушбу Конвенцияни ратификация қилувчи аъзолари Ташкилот Уставининг

22-моддасига мувофиқ Халқаро Меҳнат Бюросига тақдим этишлари лозим бўлган мазкур Конвенция қоидаларини ҳаётга татбиқ қилиш чора-тадбирлари тўғрисидаги йиллик ҳисоботлари тегишли ҳудуддаги зўраки ва мажбурий меҳнатни қўллашнинг хажми тўғрисидаги батафсил маълумотни, шунингдек, мазкур меҳнатни қўллашнинг мақсадини, касалланиш ва ўлим даражаси тўғрисидаги маълумотларни, иш кунининг давомийлигини, иш ҳақи тўлашнинг тартиби ва миқдорларини ва шунга дахлдор бошқа масалаларни ўз ичига олиши лозим.

23-модда

1. Ваколатли давлат органлари мазкур Конвенция қоидаларини ҳаётга татбиқ қилиш мақсадида зўраки ва мажбурий меҳнатни қўллашнинг аниқ ва батафсил тартиб-қоидаларини белгилайдилар.

2. Бу тартиб-қоидалар, хусусан, зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилинган ҳар бир шахсга, унга тақдим этиладиган меҳнат шароитларига нисбатан ҳокимият органларига ўз эътирозини билдиришга руҳсат этадиган ва шу эътирознинг кўриб чиқилиши ва эътиборга олинишини кафолатлайдиган қоидаларни ўз ичига олади.

24-модда

Барча ҳолларда зўраки ёки мажбурий меҳнатнинг қўлланилишини бошқарувчи тартиб-қоидалар қатъий равишда ҳаётга татбиқ этилишини таъминлаш учун барча ҳолларда тегишли чора-тадбирлар кўрилади, хусусан, оддий меҳнатни назорат қилиш учун таъсис этилган ҳар қандай меҳнат инспекцияси органининг мажбуриятини зўраки ёки мажбурий меҳнатни назорат қилиш вазифаси билан кенгайтириш орқали ёки исталган бошқа мос келадиган усул ёрдамида. Шунингдек, зўраки ёки мажбурий меҳнатга жалб қилинган шахсларни бу тартиб-қоидалардан хабардор қилиш чоралари кўрилади.

25-модда

Зўраки ёки мажбурий меҳнатга ноқонуний жалб қилиш жиноий тартибда таъқиб қилинади ҳамда ушбу Конвенцияни ратификация қиладиган Ташкилотнинг ҳар бир Аъзоси қонунда кўрсатилган санкцияларнинг чинакам самарадорлигини ва уларга қатъий риоя қилинишини таъминлаши шарт.

26-модда

1. Ушбу Конвенцияни ратификация қиладиган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг ҳар бир Аъзоси уни ўз суверенитети, юрисдикцияси, химояси, сюзеренитети, васийлиги ёки бошқаруви остида бўлган ҳудудларга нисбатан, у ички юрисдикцияси масалаларига таъсир этиш ҳуқуқига эга бўлган даражада қўллаш мажбуриятини ўз зиммасига олади. Бироқ Ташкилотнинг ушбу Аъзоси Халқаро Меҳнат Ташкилоти Устави 35-моддасининг қоидаларидан фойдаланишни иста-са, у ўзининг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатига қуйидаги маълумотларни илова қилади:

1) ушбу Конвенция қоидаларини ўзгартиришларсиз қўллашни мўлжаллаган ҳудудлар;

2) ушбу Конвенция қоидаларини ўзгартиришлар билан қўллашни мўлжаллаган ҳудудлар ва шу ўзгаришларнинг тафсилотлари;

3) ўз қарорини сақлаб туришни мўлжаллаган ҳудудлар.

2. Кўрсатилган ариза ратификация тўғрисидаги ҳужжатнинг ажралмас қисми ҳисобланади ва у билан бир хил оқибат келтириб чиқаради. Ташкилотнинг ҳар қандай Аъзоси ўзининг аввалги аризасида кўрсатилган оговоркаларни навбатдаги ари-заси орқали мазкур модда 1-бандининг 2 ва 3-кичик бандлари кучига кўра қисман ёки бутунлай бекор қилиши мумкин.

27-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Ташкилоти Уставининг

қоидаларига биноан рўйхатга олинishi учун Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига юборилади.

28-модда

1. Ушбу Конвенция, фақатгина, ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Халқаро Меҳнат Бюроси томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг аъзоларинигина бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция, Халқаро Меҳнат Ташкилоти икки Аъзосининг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

29-модда

Халқаро Меҳнат Ташкилоти икки аъзосининг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари рўйхатга олингани заҳоти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларини бу ҳақда хабардор қилади. Бош Директор, шунингдек, Ташкилотнинг бошқа Аъзоларидан олинган ратификация қилиш тўғрисидаги барча ҳужжатларнинг рўйхатга олинганлиги тўғрисида ҳам Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларини хабардор қилади.

30-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтгани-

дан кейин бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация ҳуқуқидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилди ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

31-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

32-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиган янги конвенция қабул қилса, Ташкилотнинг бирор-бир Аъзоси томонидан қайта кўриб чиқилган янги конвенциянинг ратификация қилиниши, 30-модданинг қоидаларидан қатъий назар муддатга дахлдор бўлган шартларни қўлламаздан туриб мазкур Конвенциянинг ўз-ўзидан денонсация қилинишига олиб келади, башарти қайта кўриб чиқилган янги конвенция кучга кирган бўлса.

2. Янги, қайта кўриб чиқилган конвенция кучга кирган санадан бошлаб мазкур Конвенциянинг Ташкилот аъзолари томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

3. Мазкур Конвенциянинг амалдаги шакли ва мазмуни, ҳар қандай ҳолатда, уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқилган янги конвенцияни ратификация қилмаган Ташкилот аъзолари учун ўз кучида қолаверади.

33-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

Қирқ соатлик иш ҳафтаси тўғрисидаги 47-КОНВЕНЦИЯ

Женева, 1935 йил 21 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 19-сессиясида қабул қилинган.

1957 йил 23 июндан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1995 йил 6 майдаги 83–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1992 йил 13 июлдан кучга киритилган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Женевада 1935 йилнинг 4 июнида ўзининг ўн тўққизинчи сессиясига тўпланиб,

иш вақтини қисқартириш тўғрисидаги масала сессия кун тартибининг олтинчи масаласи эканлигини эътиборга олган ҳолда;

ишсизлик кенг миқёс олганлигини ва узоқ вақт давом этаётганлигини, ҳозирги вақтда жаҳон бўйича миллионлаб меҳнаткашлар қийинчилик ва қашшоқликдан азоб чекаётганликларини ва бунинг учун улар жавобгар эмасликларини ҳамда улар бу азоблардан халос бўлиш учун қонуний ҳуқуққа эга эканликларини эътиборга олиб,

замонавий саноатнинг жадал суръатларда ўсишининг омили бўлган техникавий тараққиётнинг фойдасида меҳнаткашларнинг ҳам имкон қадар иштирок этишлари мақсадга мувофиқлигини эътиборга олиб,

Меҳнат масалалари бўйича Халқаро Конференциянинг ўн саккизинчи ва ўн тўққизинчи сессияларида қабул қилинган қарорларни ҳаётга татбиқ қилиш учун барча фаолият турларида иш вақтини имкон қадар қисқартиришга ҳаракат қилиш лозимлигини эътиборга олиб,

бир минг тўққиз юз ўттиз бешинчи йил июнь ойининг йигирма иккинчи кунда қўйидаги «Қирқ соатлик иш ҳафтаси тўғрисидаги 1935 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни тасдиқлайди:

1-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қиладиган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг ҳар бир Аъзоси қўйидагиларни маъқуллашини билдиради:

а) меҳнаткашларнинг ҳаёт даражасини пасайишига олиб келмайдиган даражада қўлланадиган қирқ соатлик иш ҳафтаси тамойилини;

б) мазкур мақсадга эришиш учун мақбул деб ҳисобланиши мумкин бўлган чора-тадбирлар кўриш ёки уларни қўллаб-қувватлашини;

ҳамда ушбу тамойилни юқорида тилга олинган Аъзолар томонидан кейинчалик ратификация қилиниши мумкин бўлган бошқа конвенцияларда назарда тутиладиган батафсил қоидаларга мос келувчи фаолиятнинг турли хил шаклларига нисбатан қўллаш мажбуриятини.

2-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

3-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхат-

га олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларинигина бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик, ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

4-модда

Халқаро Меҳнат Ташкилоти икки Аъзосининг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари рўйхатга олинishi билан, Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори бу ҳақда Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради. Бош директор, шунингдек, кейинчалик Ташкилотнинг бошқа Аъзолари томонидан юбориладиган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатларнинг рўйхатга олинганлиги ҳақида Ташкилотнинг барча Аъзоларига хабар беради.

5-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтганидан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

6-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

7-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиغان янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 5-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

8-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

Ҳақ тўланадиган таътиллар тўғрисидаги 52-КОНВЕНЦИЯ*

Женева, 1936 йил 24 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 20-сессиясида қабул қилинган.

1939 йил 22 сентябрдан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1995 йил 6 майдаги 84–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1992 йил 13 июлдан кучга киритилган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1936 йилнинг 4 июнида ўзининг йигирманчи Сессиясига тўпланиб,

сессия кун тартибининг иккинчи банди ҳисобланган йиллик ҳақ тўланадиган таътилларга оид ҳар хил турдаги таклифларни тасдиқлаш тўғрисида қарор қабул қилиб,

мазкур таклифлар халқаро конвенция шаклини олишни белгилаб,

бир минг тўққиз юз ўттиз олтинчи йил июнь ойининг йигирма тўртинчи кунда қуйидаги «Ҳақ тўланадиган таътиллар тўғрисидаги 1936 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилади:

* Конвенция 1970 йилда 132-Конвенция билан қайта кўриб чиқилган. 132-Конвенция кучга кирган пайтдан эътиборан 52-Конвенция ратификация қилиш учун ёпиқдир.

1-модда

1. Мазкур Конвенция жамоа ёки хусусийлигидан қатъи назар қўйидаги корхона ёки муассасаларнинг шахсий таркибида банд бўлган шахсларга нисбатан қўлланилади:

а) маҳсулотлар ишлаб чиқариладиган, қайта ишланадиган, тозаланадиган, таъмирланадиган, безаладиган, сўнгги сайқал бериладиган, сотишга тайёрланадиган, бузиладиган ёки йўқ қилинадиган корхоналарда ёки материаллар ўзгартириладиган, шу жумладан, кемасозлик билан шуғулланадиган корхоналарда, шунингдек, ишлаб чиқарувчи корхоналар ва электр куввати ёки ҳар қандай ҳаракатлантириш қуввати ишлаб чиқарадиган, трансформация қилинадиган ёки узатиладиган корхоналар;

б) истисно тариқасида ёки асосан қурилиш, реконструкция қилиш, хизмат кўрсатиш, таъмирлаш, қайта қуриш ёки қўйидаги қурилмаларни бузиш ишлари билан шуғулланадиган корхоналар:

бинолар;

темир йўллар;

трамвайлар;

аэропортлар;

портлар;

доклар;

пирслар;

сув тошқини ёки қирғоқ эрозиясидан муҳофаза қиладиган иншоотлар;

каналлар;

ички ва денгиз ёки ҳаво навигациясига мўлжалланган қурилмалар;

йўллар;

туннеллар;

кўприклар;

виадуклар;

канализация тармоқлари;

оқова қувурлари;

оддий сув тарновлари;
иригация ёки дренаж қурилмалари;
телекоммуникация қурилмалари;
электр алоқаси қурилмалари;
газ ёки электр қуввати ишлаб чиқарувчи ёки тақсимловчи қурилмалар;

қувурлар;

сув тақсимловчи қурилмалар;

шунингдек, бошқа шунга ўхшаш ишлар ва тайёрлов ишлари ёки юқорида келтирилган ишларнинг асосини тайёрлаш билан шуғулланадиган корхоналар;

с) курукликдаги ёки ички сув йўллари, темир йўл ёхуд хаво йўли орқали одамларни ёки юкларни ташиш, шунингдек, док, пристань, причал, омбор ва аэропортларда товарларни юклаш ва тушириш билан шуғулланадиган корхоналар;

д) конлар, карьерлар (очиқ конлар) ва бошқа қазиш ишлари билан шуғулланадиган ҳар қандай корхоналар;

е) савдо корхоналари, хусусан, почта ва алоқа хизматлари;

ф) ходимлари асосан идоравий иш юритиш билан банд бўлган муассаса ва ташкилотлар;

г) нашриёт муассасалари;

һ) касал, ожиз, ночор ва ақли заифларни даволашга мўлжалланган муассасалар;

и) меҳмонхоналар, ресторанлар, пансионлар, клублар, қаҳвахоналар ва бошқа шуларга ўхшаш дам олиш ва овқатланиш муассасалари;

ж) томоша кўрсатувчи ва кўнгилочар муассасалар;

к) юқорида кўрсатилган тоифаларнинг бирортасига ҳам тўлиқ мос келмайдиган ва айни пайтда савдо ҳамда саноат характериға эға бўлган муассасалар.

2. Ҳар бир мамлакатнинг ваколатли ҳокимият органи манфаатдор меҳнаткашлар ва иш берувчиларнинг асосий тегишли ташкилотлари билан, агар бундай ташкилотлар мавжуд бўлса, маслаҳатлашгандан сўнг, бир томондан юқоридаги бандда қайд этилган корхоналар ва муассасалар, ик-

кинчи томондан мазкур Конвенция билан қамраб олинмаган корхоналар ва муассасалар ўртасидаги фарқловчи чегарани белгилайди.

3. Ҳар бир давлатнинг ваколатли ҳокимият органи қуйидагиларни мазкур Конвенциянинг қўлланилишидан озод қилиши мумкин:

а) фақатгина иш берувчининг оила аъзолари ишлайдиган корхона ёки муассасаларда банд бўлган шахслар;

б) хизмат шартлари камида мазкур Конвенция орқали белгиланган таътиллarga тенг бўлган йиллик ҳақ тўланадиган таътил берилишини назарда тутадиган давлат муассасаларида банд бўлган шахслар.

2-модда

1. Мазкур Конвенция қўлланиладиган ҳар бир шахс бир йиллик узлуксиз ишдан сўнг камида 6 кундан иборат бўлган йиллик ҳақ тўланадиган таътилга чиқиш ҳуқуқига эга.

2. Ўн олти ёшга тўлмаган шахслар, шу жумладан, касб-хунар бўйича таълим олаётганлар бир йил узлуксиз ишлаганидан сўнг камида 12 иш кунидан иборат йиллик ҳақ тўланадиган таътилга чиқиш ҳуқуқига эга.

3. Қуйидагилар йиллик ҳақ тўланадиган таътилга киририлмайди:

а) расмий ва анъанавий байрам кунлари;

б) касаллик туфайли қилинган ишдаги танаффуслар.

4. Агар таътилнинг бир қисми мазкур моддада назарда тутилган таътилнинг энг кам муддатидан кўп бўлса, миллий қонунчиликда истисно тариқасида йиллик ҳақ тўланадиган таътилнинг бўлиб-бўлиб берилишига рухсат берилиши мумкин.

5. Йиллик ҳақ тўланадиган таътилнинг давомийлиги миллий қонунчиликда назарда тутилган шартларга асосан иш стажининг давомийлигига мутаносиб равишда узайиб бориши лозим.

3-модда

Мазкур Конвенциянинг 2-моддасига мувофиқ таътилга чиқувчи ҳар қандай шахс бутун таътил давомида қуйидаги тўловларни олиши лозим:

а) миллий қонун ҳужжатлари томонидан белгиланган усулда ҳисобланган ўзининг одатдаги иш ҳақини ва бунга қўшимча равишда, ўзининг одатдаги иш ҳақига тенг қийматли тўловни, башарти бундай тўлов кўзда тутилган бўлса;

б) жамоа шартномалари томонидан белгиланган қатъий тўловни.

4-модда

Йиллик ҳақ тўланадиган таътил олиш ҳуқуқини истисно этадиган ёки бундай ҳуқуқдан ихтиёрий тарзда воз кечиш назарда тутилган ҳар қандай битим ҳақиқий эмас деб ҳисобланади.

5-модда

Миллий қонунчиликда ўзининг йиллик ҳақ тўланадиган таътили мобайнида бошқа ҳақ тўланадиган иш билан банд бўлган ҳар қандай шахсни таътил учун тўланадиган ҳақдан маҳрум қилиш масаласи назарда тутилиши мумкин.

6-модда

Агар шахс йиллик ҳақ тўланадиган таътилга чиққунга қадар иш берувчининг ташаббусига кўра ишдан бўшатиб, у фойдаланилмаган таътилни ҳар бир куни учун мазкур Конвенциянинг 3-моддасида назарда тутилган ҳақни олиши лозим.

7-модда

Мазкур Конвенция самарали қўлланишини енгиллаштириш мақсадида ҳар бир иш берувчи ваколатли орган томонидан қабул қилинган усулдаги реестрга қуйидагиларни киритиши лозим:

а) шахсларнинг ишга кирган санаси ва уларнинг ҳар бирига берилиши лозим бўлган йиллик ҳақ тўланадиган таътилнинг давомийлиги;

б) ҳар бир шахс томонидан олинган йиллик ҳақ тўланадиган таътилнинг саналари;

с) ҳар бир шахс томонидан йиллик ҳақ тўланадиган таътил даври учун олинган тўлов.

8-модда

Мазкур Конвенцияни ратификация қилувчи ҳар бир Аъзо Конвенциянинг қўлланилишини таъминлаш учун санкциялар тизимини жорий қилиши лозим.

9-модда

Мазкур Конвенциянинг ҳеч қайси қондаси Конвенцияда назарда тутилгандан кўра қулайроқ шароитни таъминловчи қонун, қарор, одатлар ёки иш берувчи ва ишчи ўртасидаги шартномани чекламайди.

10-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

11-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларинигина бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

12-модда

Халқаро Меҳнат Ташкилоти икки Аъзосининг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари рўйхатга олингач, Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори бу ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради. Бош Директор кейинчалик Ташкилотнинг бошқа Аъзолари томонидан юбориладиган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатларнинг рўйхатга олинганлиги ҳақида ҳам Ташкилотнинг барча Аъзоларига хабар беради.

13-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтганидан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

14-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

15-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиган янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда, бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 13-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

16-модда

Мазкур Конвенциянинг француз ва инглиз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

**Жамоа музокаралари ўтказиш
ва бирлашиш ҳуқуқи тўғрисидаги
98-КОНВЕНЦИЯ**

Женева, 1949 йил 1 июль.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 32-сессиясида қабул қилинган.

1951 йил 18 июлдан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1997 йил 30 августдаги 496–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1992 йил 13 июлдан кучга киритилган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1949 йилнинг 8 июнида ўзининг ўттиз иккинчи сессиясига тўпланиб,

сессия кун тартибининг тўртинчи банди ҳисобланган жамоа музокаралари ўтказиш ва бирлашиш ҳуқуқи принципини қўллаш тўғрисида бир қатор таклифларни қабул қилиш тўғрисида қарор чиқариб,

мазкур таклифлар халқаро конвенция шаклини олишни белгилаб,

бир минг тўққиз юз қирқ тўққизинчи йил июль ойининг биринчи кунида қўйидаги «Жамоа музокаралари ўтказиш ва бирлашиш ҳуқуқи тўғрисидаги 1949 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилади:

1-модда

1. Ишчилар ишга қабул қилинишда бирлашиш эркинлигини камситишга қаратилган ҳар қандай дискриминацион ҳаракатларга қарши тегишли ҳимоядан фойдаланадилар.

2. Бундай ҳимоя, хусусан, қуйидаги ҳаракатларга нисбатан қўлланилади:

а) ишчини иш билан таъминлашда жамоат бирлашмасига қўшилмаслик ёки касаба уюшмаси аъзоси ҳуқуқидан воз кечиш шартини қўйиш;

б) ишчи касаба уюшмасининг аъзоси бўлганлиги ёки касаба уюшмаси фаолиятида ишдан бўш ҳолларда ёхуд иш берувчининг рухсати билан иш вақтида иштирок этишини асос қилиб олиб уни ишдан бўшатиш ёки унга бошқа ҳар қандай йўллар билан зарар етказиш.

2-модда

1. Ишчилар ва иш берувчиларнинг бирлашмалари ўз бирлашмаларини тузишда, уларнинг фаолиятида ва бошқаришда бир-бирлари томонидан ёки бир-бирларининг агентлари ёхуд аъзолари томонидан амалга ошириладиган ҳар қандай аралашувга қарши тегишли ҳимоядан фойдаланадилар.

2. Хусусан, мазкур модда мазмунига кўра, иш берувчи ёки иш берувчилар уюшмасига тобе бўлган ишчилар уюшмасини ташкил этишни рағбатлантириш ёхуд ишчилар уюшмаларини иш берувчилар ёки иш берувчилар уюшмалари назоратига олиш мақсадида молиявий ёки бошқача тарзда қўллаб-қувватлашни назарда тутувчи ҳаракатлар аралашуви деб ҳисобланади.

3-модда

Аввалги моддаларда белгилаб қўйилганидек, бирлашиш ҳуқуқини таъминлаш мақсадида, зарур бўлган жойларда, миллий тартибларга мос бўлган механизм ташкил этилади.

4-модда

Жамоа шартномалари тузиш орқали меҳнат шароитларини тартибга солиш мақсадида, иш берувчилар ёки иш берувчилар уюшмалари ва ишчилар уюшмалари ўртасидаги ихтиёрий музокаралар механизмидан фойдаланиш ҳамда уни ривожлантиришни рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлаш учун, зарур бўлган жойларда миллий тартибларга мос бўлган чора-тадбирлар кўрилади.

5-модда

1. Ушбу Конвенцияда кўзда тутилган кафолатлар қуроли кучларга ва полицияга нисбатан қай даражада қўлланилиши миллий қонун ҳужжатлари ёки тартибларга мувофиқ белгиланади.

2. Халқаро Меҳнат Ташкилоти Устави 19-моддасининг 8-бандида баён этилган қоидаларга мувофиқ Халқаро Меҳнат Ташкилотининг ҳар қандай Аъзоси томонидан ушбу Конвенциянинг ратификация қилиниши амалдаги қонунга, суд қарорига, аъзонага ёки шартномага салбий таъсир қилиши ва бунинг оқибатида ушбу Конвенцияда кафолатланган ҳар қандай ҳуқуқдан қуроли кучлар ёки полиция шахсий таркиби фойдаланиши мумкин, деб қаралмайди.

6-модда

Ушбу Конвенция давлат бошқарувида машғул бўлган хизматчиларга нисбатан қўлланилмайди ҳамда уларнинг ҳуқуқлари ва мавқеларига зиён етказадиган мазмунда талқин қилинмайди.

7-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

8-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларинигина бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

9-модда

1. Халқаро Меҳнат Ташкилоти Устави 35-моддасининг 2-бандига мувофиқ Халқаро Меҳнат Бюросининг Бош Директорига юбориладиган аризаларда қуйидагилар кўрсатилади:

а) тегишли Аъзо мазкур Конвенция қоидаларини ўзгаришларсиз қўллаш мажбуриятини оладиган ҳудудлар;

б) тегишли Аъзо мазкур Конвенция қоидаларини ўзгаришлар билан қўллаш мажбуриятини оладиган ҳудудлар ҳамда мазкур ўзгаришларнинг тафсилотлари;

с) Конвенция қўлланилмайдиган ҳудудлар, бундай ҳолларда унинг қўлланилмаслик сабаблари;

д) ўз позициясини кейинчалик кўриб чиққунга қадар қарор қабул қилишни тўхтатиб турадиган ҳудудлар.

2. Ушбу модда 1-бандининг «а» ва «б» кичик бандларида кўрсатилган мажбуриятлар ратификациянинг ажралмас қисми деб ҳисобланади ва ратификация кучига эга.

3. Ҳар қандай Аъзо мазкур модда 1-бандининг «б», «с» ёки «д» кичик бандлари асосида исталган пайтда янги ариза орқали ўзининг аввалги аризасида кўрсатилган шартлардан қисман ёки бутунлай воз кечиши мумкин.

4. Ташкилотнинг ҳар қандай аъзоси, ушбу Конвенция денонсация қилиниши мумкин бўлган давр мобайнида,

11-модда қоидаларига мувофиқ, Бош Директорга исталган аввалги аризанинг ҳар қандай шартига ўзгартириш киритувчи ҳамда белгиланган ҳудудлардаги мавжуд вазиятни кўрсатувчи навбатдаги аризани юбориши мумкин.

10-модда

1. Халқаро Меҳнат Ташкилоти Устави 35-моддасининг 4 ва 5-бандларига мувофиқ, Халқаро Меҳнат Бюросининг Бош Директорига юбориладиган аризаларда Конвенция қоидалари тегишли ҳудудга нисбатан ўзгартиришлар билан ёки ўзгартиришларсиз қўлланилиши кўрсатилади, агар аризаларда Конвенция қоидалари ўзгартиришлар билан қўлланилиши кўрсатилса, у ҳолда ўзгартиришларнинг тафсилоти ҳам берилади.

2. Аъзо, Аъзолар ёки халқаро даражадаги масъуллар аввалги аризада белгиланган ўзгартириш киритишдан фойдаланиш ҳуқуқидан янги ариза орқали исталган пайтда қисман ёки бутунлай воз кечиши мумкин.

3. Аъзо, Аъзолар ёки халқаро даражадаги масъуллар Бош Директорга, 11-модда қоидаларига мувофиқ мазкур Конвенцияни денонсация қилиш мумкин бўлган давр мобайнида, аввалги ҳар қандай аризадаги ҳар қандай шартларни бекор қилувчи ва Конвенцияни қўллаш бўйича амалдаги позицияни кўрсатувчи янги ариза юбориши мумкин.

11-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтгани-

дан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

12-модда

1. Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори Ташкилот аъзолари томонидан юборилган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасини рўйхатга олганлиги ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради.

2. Бош Директор, унга юборилган иккинчи ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатни рўйхатга олганлиги ҳақида Ташкилот Аъзоларига хабар берганда, у Ташкилот Аъзоларининг эътиборини Конвенциянинг кучга кириш санасига қаратади.

13-модда

Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 102-моддасига мувофиқ, юқоридаги моддалар қоидаларига биноан ўзи рўйхатга олган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасига оид тўла маълумотларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Котибига рўйхатга олиш учун юборади.

14-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

15-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиган янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда, бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 11-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолари томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

16-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

Тенг ҳақ тўлаш тўғрисидаги 100-КОНВЕНЦИЯ

Женева, 1951 йил 29 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 34-сессиясида қабул қилинган.

1953 йил 23 майдан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1997 йил 30 августдаги 493–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1992 йил 13 июлдан кучга киритилган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1951 йилнинг 6 июнида ўзининг ўттиз тўртинчи Сессиясига тўпланиб,

сессия кун тартибининг еттинчи банди ҳисобланган эркак ва аёл ишчиларни бир хилдаги меҳнати учун тенг рағбатлантириш принципи тўғрисидаги бир қатор таклифларни қабул қилишга қарор қилиб,

мазкур таклифлар халқаро конвенция шаклини олишни белгилаб,

бир минг тўққиз юз эллик биринчи йил июнь ойининг йигирма тўққизинчи кунда қўйидаги «Тенг ҳақ тўлаш тўғрисидаги 1951 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилади:

1-модда

Ушбу Конвенция мақсади учун:

а) «ҳақ тўлаш» атамаси иш берувчи томонидан ишчига унинг бажарган иши учун тўғридан-тўғри ёки билвосита пул ёхуд натура кўринишида тақдим этиладиган оддий, асосий ва энг кам иш ҳақини ёки мукофот ёхуд ҳар қандай рағбатлантиришни ўз ичига олади;

б) «эркак ва аёл ишчиларни бир хилдаги меҳнати учун тенг рағбатлантириш» атамаси жинсий камситишсиз ҳақ тўлаш мидорини билдиради.

2-модда

1. Ҳар бир Аъзо ҳақ тўлаш ставкаларини ўрнатишнинг амалдаги усулларига мос воситалар ёрдамида ҳамда мазкур усулларга мувофиқ миқдорда барча ишчиларга нисбатан эркак ва аёл ишчиларни бир хилдаги меҳнати учун тенг рағбатлантириш принципи қўлланилишини таъминлайди ва рағбатлантиради.

2. Бу принцип қуйидаги воситалар орқали қўлланилиши мумкин:

а) миллий қонунлар ёки тартиблар;

б) қонун томонидан белгиланган ёки тан олинган иш ҳақини белгиловчи механизм;

с) иш берувчилар ва ишчилар ўртасидаги жамоа шартномалари;

д) ушбу турли воситаларнинг бирикмаси.

3-модда

1. Бундай ҳаракатлар ушбу Конвенция қоидаларининг қўлланишига ёрдам берадиган ҳолларда, бажариладиган меҳнат асосида ишнинг холис баҳоланишини таъминлашга қаратилган чоралар кўрилади.

2. Бундай баҳолаш усуллари ҳақ тўлаш миқдорларини белгилашга масъул бўлган ҳокимият органлари томонидан

ўрнатилиши ёки миқдорлар жамоа шартномалари томонидан белгиланадиган бўлса, ушбу шартноманинг иштирокчилари томонидан танланиши мумкин.

3. Ишчилар ўртасидаги иш ҳақининг фарқ миқдори, жинсидан қатъи назар, бажариладиган меҳнатни холис баҳолаш орқали белгиланадиган фарққа мос бўлгани каби эркак ва аёл ишчиларни бир хилдаги меҳнати учун тенг рағбатлантириш тамойилига қарама-қарши қилиб белгиланмайди.

4-модда

Ҳар бир Аъзо ушбу Конвенциянинг қоидаларини амалга ошириш мақсадида иш берувчилар ва ишчиларнинг тегишли ташкилотлари билан кераклича ҳамкорлик қилади.

5-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

6-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларинигина бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

7-модда

1. Халқаро Меҳнат Ташкилоти Устави 35-моддасининг 2-бандига мувофиқ Халқаро Меҳнат Бюросининг Бош Ди-

ректорига юбориладиган аризаларда қуйидагилар кўрсатилади:

а) тегишли Аъзо мазкур Конвенция қоидаларини ўзгаришларсиз қўллаш мажбуриятини оладиган ҳудудлар;

б) тегишли Аъзо мазкур Конвенция қоидаларини ўзгаришлар билан қўллаш мажбуриятини оладиган ҳудудлар ҳамда мазкур ўзгаришларнинг тафсилотлари;

с) Конвенция қўлланилмайдиган ҳудудлар, бундай ҳолларда унинг қўлланилмаслик сабаблари;

д) ўз позициясини кейинчалик кўриб чиққунга қадар қарор қабул қилишни тўхтатиб турадиган ҳудудлар.

2. Ушбу модда 1-бандининг «а» ва «б» кичик бандларида кўрсатилган мажбуриятлар ратификациянинг ажралмас қисми деб ҳисобланади ва ратификация кучига эга.

3. Ҳар қандай Аъзо мазкур модда 1-бандининг «б», «с» ёки «д» кичик бандлари асосида исталган пайтда янги ариза орқали ўзининг аввалги аризасида кўрсатилган шартлардан қисман ёки бутунлай воз кечиши мумкин.

4. Ташкилотнинг ҳар қандай аъзоси, ушбу Конвенция денонсация қилиниши мумкин бўлган давр мобайнида, 9-модда қоидаларига мувофиқ, Бош Директорга исталган аввалги аризанинг ҳар қандай шартига ўзгартириш киритувчи ҳамда белгиланган ҳудудлардаги мавжуд вазиятни кўрсатувчи навбатдаги аризани юбориши мумкин.

8-модда

1. Халқаро Меҳнат Ташкилоти Устави 35-моддасининг 4 ва 5-бандларига мувофиқ, Халқаро Меҳнат Бюросининг Бош Директорига юбориладиган аризаларда Конвенция қоидалари тегишли ҳудудга нисбатан ўзгартиришлар билан ёки ўзгартиришларсиз қўлланилиши кўрсатилади, агар аризаларда Конвенция қоидалари ўзгартиришлар билан қўлланилиши кўрсатилса, у ҳолда ўзгартиришларнинг тафсилоти ҳам берилади.

2. Аъзо, Аъзолар ёки халқаро даражадаги масъуллар аввалги аризада белгиланган ўзгартириш киритишдан фойдаланиш ҳуқуқидан янги ариза орқали исталган пайтда қисман ёки бутунлай воз кечиши мумкин.

3. Аъзо, Аъзолар ёки халқаро даражадаги масъуллар Бош Директорга, 9-модда қоидаларига мувофиқ мазкур Конвенцияни денонсация қилиш мумкин бўлган давр мобайнида, аввалги ҳар қандай аризадаги ҳар қандай шартларни бекор қилувчи ва Конвенцияни қўллаш бўйича амалдаги позицияни кўрсатувчи янги ариза юбориши мумкин.

9-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтганидан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

10-модда

1. Халқаро Меҳнат Бюроси Бош директори Ташкилот Аъзолари томонидан юборилган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасини рўйхатга олганлиги ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради.

2. Бош Директор, унга юборилган иккинчи ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатни рўйхатга олганлиги ҳақида Ташкилот Аъзоларига хабар берганда, у Ташкилот Аъзоларининг эътиборини Конвенциянинг кучга кириш санасига қаратади.

11-модда

Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 102-моддасига мувофиқ, юқоридаги моддалар қоидаларига биноан ўзи рўйхатга олган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасига оид тўла маълумотларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Котибига рўйхатга олиш учун юборади.

12-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

13-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиган янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 9-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

14-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

**Оналикни муҳофаза қилиш тўғрисидаги
(1952 йилда қайта кўриб чиқилган)
103-КОНВЕНЦИЯ***

Женева, 1952 йил 28 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 35-сессиясида қабул қилинган.

1955 йил 7 сентябрдан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1995 йил 6 майдаги 85–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1992 йил 13 июлдан кучга киритилган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1952 йилнинг 4 июнида ўзининг ўттиз бешинчи Сессиясига тўпланиб,

сессия кун тартибининг еттинчи банди ҳисобланган оналикни муҳофаза қилиш тўғрисидаги бир қатор таклифларни қабул қилишга қарор қилиб,

мазкур таклифлар халқаро конвенция шаклини олишни белгилаб,

бир минг тўққиз юз эллик иккинчи йил июнь ойининг йигирма саккизинчи кунда қуйидаги «Оналикни муҳофаза қилиш тўғрисидаги 1952 йилги (қайта кўриб чиқилган)

* Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Конвенциялари ва Тавсиялари расмий тўплами нашр этилаётган пайтда (1996 йил) 1997 йил июнь ойига режалаштирилган Конференция 85-сессияси кун тартибига мазкур Конвенцияни қайта кўриб чиқиш эҳтимоли тутилган банд киритилган эди.

Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилади:

1-модда

1. Ушбу Конвенция саноат корхоналарида, носаноат ва қишлоқ хўжалик ишларида банд бўлган аёлларга, шу жумладан, касаначи сифатида ёлланган аёлларга нисбатан қўлланади.

2. Мазкур Конвенция мақсадлари учун «саноат корхоналари» атамаси давлат ва хусусий корхоналарни, шунингдек, уларнинг ҳар қандай бўлимларини ўз ичига олади ва қуйидагиларни қамраб олади:

а) шахталар, карьерлар ва қазилма ишларини амалга оширувчи бошқа корхоналарни;

б) маҳсулотлар ишлаб чиқариладиган, қайта ишланадиган, тозаланадиган, таъмирланадиган, безаладиган, сўнгги сайқал бериладиган, сотишга тайёрланадиган, бузиладиган ёки йўқ қилинадиган корхоналар ёки материаллар ўзгартириладиган, шу жумладан, кемасозлик билан шуғулланадиган корхоналар, шунингдек, ишлаб чиқарувчи корхоналар ва электр қуввати ёки ҳар қандай ҳаракатлантириш қуввати ишлаб чиқарадиган, трансформация қилинадиган ёки узатиладиган корхоналарни;

с) қурилиш ва иншоотлар қурилиши билан шуғулланувчи корхоналар, хусусан, қуриш, таъмирлаш, сақлаш, қайта қуриш ёки бузиш билан шуғулланувчи корхоналарни;

д) қуруқликдаги ёки ички сув йўллари, темир йўл ёхуд ҳаво йўли орқали одамларни ёки юкларни ташиш, шунингдек, док, пристань, причал, омбор ва аэропортларда товарларни юклаш ва тушириш билан шуғулланадиган корхоналарни.

3. Мазкур Конвенция мақсадлари учун «носаноат иш турлари» атамаси қуйидаги давлат ёки хусусий корхоналарда ёки хизматларда бажариладиган ёки улар билан боғлиқ бўлган иш турларини ўз ичига олади:

- a) тижорат муассасалари;
- b) почта ва телекоммуникация хизматлари;
- c) ходимлари асосан идоравий иш юритиш билан банд бўлган муассаса ва ташкилотлар;
- d) нашриёт муассасалари;
- e) меҳмонхоналар, пансионлар, ресторанлар, клублар, қахвахоналар ва бошқа шуларга ўхшаш дам олиш ва овқатланиш муассасалари;
- f) касал, ожиз, ночор ва ақли заифларни даволашга мўлжалланган муассасалар;
- g) театрлар ва маданий-оммавий муассасалар;
- h) хусусий хўжаликларда бажариладиган ҳақ тўланадиган уй меҳнати.

Шунингдек, ваколатли ҳокимият органи мазкур Конвенция қоидаларини қўллашга қарор қилган бошқа ҳар қандай носаноат иш турлари.

4. Мазкур Конвенция мақсадлари учун «қишлоқ хўжалик ишлари» атамаси қишлоқ хўжалик корхоналарида, шу жумладан, экинзорлар ҳамда йирик саноатлаштирилган қишлоқ хўжалик корхоналарида бажариладиган барча иш турларини ўз ичига олади.

5. Ушбу Конвенция муайян корхона, корхона бўлими ёки иш турига нисбатан қўлланилишига гумон туғилган барча ҳолларда, мазкур масала ваколатли ҳокимият органи томонидан ишчилар ва иш берувчиларнинг тегишли вакиллик ташкилотлари билан, агар бундай ташкилотлар мавжуд бўлса, маслаҳатлашилгандан сўнг ҳал қилинади.

6. Миллий қонунчилик ҳужжатлари ёки тартиблар ишчилари фақатгина иш берувчининг оила аъзолари бўлган корхоналарни мазкур Конвенцияни қўллашдан озод қилиши мумкин, башарти бу миллий қонунчилик ҳужжатлари ёки тартиблар билан белгиланган бўлса.

2-модда

Ушбу Конвенция мақсадлари учун «аёл» атамаси ёши, миллати, ирқи ёки этникоди, никоҳда бўлиши ёки бўлмас-

лигидан қатъи назар, аёл жинсига мансуб ҳар қандай шахсни, «бола» атамаси эса, никоҳда ёки никоҳсиз туғилганлигидан қатъи назар ҳар қандай болани англатади.

3-модда

1. Аёл, унга нисбатан мазкур Конвенция қўлланилса, унинг эҳтимол тутилган туғиш вақтини тасдиқловчи тиббий гувоҳнома тақдим этилиши билан ҳомиладорлик таътилига чиқиш ҳуқуқига эга бўлади.

2. Ҳомиладорлик таътилининг муддати камида ўн икки ҳафтани ташкил этади ҳамда туғишдан кейинги мажбурий таътил муддатини ўз ичига олади.

3. Туғишдан кейинги мажбурий таътил муддати миллий қонун ҳужжатлари билан белгиланади, аммо ҳеч бир ҳолда олти ҳафтадан кам бўлиши мумкин эмас, ҳомиладорлик таътилининг бутун муддатидан қолган қолдиғидан, миллий қонун ҳужжатларида белгилаб қўйилганига қараб, эҳтимол тутилган туғиш вақтигача ёки туғишдан кейинги мажбурий таътил муддати тугаганидан сўнг фойдаланилиши мумкин ёки унинг бир қисмидан эҳтимол тутилган туғиш вақтигача, қолган қисмидан эса туғишдан кейинги мажбурий таътил тугагандан сўнг фойдаланилиши мумкин.

4. Агар туғиш эҳтимол тутилган муддатдан сўнг рўй берса, ушбу муддатгача олинган таътил ҳар қандай ҳолда ҳам туғишнинг амалдаги муддатигача узайтирилади, бунда туғишдан кейинги мажбурий таътил давомийлиги қисқартирилмайди.

5. Ҳомиладорлик сабабли тиббий гувоҳлик билан аниқланган касалланиш ҳолида миллий қонун ҳужжатлари туғишгача бўлган давр учун қўшимча таътил муддатини кўзда тутуди ва бунинг энг кўп давомийлиги ваколатли ҳокимият органи томонидан белгиланади.

Тиббий гувоҳнома орқали тасдиқланган ҳомиладорлик билан боғлиқ касаллик юзага келганда миллий қонунчилик ҳужжатларида энг кўп давомийлиги ваколатли ҳокимият

органи томонидан белгиланадиган туғишгача бўлган давр учун қўшимча таътил берилиш назарда тутилиши лозим.

6. Тиббий гувоҳнома орқали тасдиқланган туғиш билан боғлиқ касаллик юзага келганда аёл туғишдан кейинги таътилни узайтириш ҳуқуқига эга, бунда таътилнинг энг кўп давомийлиги ваколатли ҳокимият органи томонидан белгиланади.

4-модда

1. 3-модда қоидаларига мувофиқ равишда ҳомиладорлик таътилида бўлган аёл пул ва тиббий нафақа олиш ҳуқуқига эга бўлади.

2. Пуллик нафақанинг миқдори миллий қонунчилик ҳужжатлари ёки тартибларда она ва боланинг тўлақонли ҳамда соғлом ҳаёт тарзи билан таъминлаш учун етарли даражада ҳамда нормал ҳаёт даражасига мувофиқ қилиб белгиланади.

3. Тиббий нафақалар малакали акушерлар ёки врачлар томонидан аёл туғишигача, туғиш вақтида ва туғишидан кейин уни парвариш қилишни ва кузатувни, шунингдек, заруратга қараб касалхонага ётқизишни ўз ичига олади. Бунда докторни ҳамда давлат ёки хусусий тиббий муассасани танлаш эркинлиги ҳурмат қилинади.

4. Пул ва тиббий нафақалар мажбурий ижтимоий суғурта маблағлари ҳисобидан ёки давлат фонди ҳисобидан берилади, ҳар икки ҳолда ҳам ўрнатилган шартларга жавоб берадиган барча аёллар бу ҳуқуққа эга бўладилар.

5. Кўрсатилган нафақалар олиш ҳуқуқига эга бўлишга даъвогарлик қила олмайдиган аёллар, ижтимоий ёрдам кўрсатилиши учун зарур бўлган текшириш орқали, ижтимоий ёрдам фондлари томонидан бериладиган тегишли ёрдам олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

6. Мажбурий ижтимоий суғурта маблағлари ҳисобига бериладиган пул нафақалари миқдори аёлнинг аввалги иш ҳақи асосида ҳисоблаб чиқиладиган бўлса, бу пул нафақа-

си миқдори аёлнинг ушбу мақсадда ҳисобга олинадиган аввалги иш ҳақининг камида учдан икки қисмини ташкил этади.

7. Ҳар қандай бадаллар, яъни ҳомиладорлик нафақаларини кўзда тутувчи ҳамда бу нафақаларни бериш мақсадидан келиб чиқадиган иш суммасига асосланган ҳар қандай солиқларни назарда тутувчи мажбурий ижтимоий суғурта тизими асосида бериладиган бадаллар, иш берувчилар ва ишчилар томонидан ёки фақат иш берувчиларнинг ўзлари томонидан тўланишидан қатъи назар, корхонада ёлланган эркаклар ва аёллар умумий сони асосида, жинси фарқланмасдан тўланади.

8. Ҳеч бир ҳолда иш берувчи у томонидан ёлланган аёлларга тўланадиган бундай нафақаларнинг миқдори учун шахсан жавобгар бўлмайди.

5-модда

1. Агар аёлнинг эмизикли боласи бўлса, у бу боласини эмизиш учун ишида бир ёки бир неча марта танаффуслар олиш ҳуқуқига эга бўлади ва бу танаффуслар давомийлиги миллий қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

2. Аёлнинг эмизикли боласини эмизиши учун оладиган ишдаги танаффуслари иш вақтига қўшиб ҳисобланади ҳамда унга бу учун қонун ҳужжатлари билан ёки қонун ҳужжатларига мувофиқ белгиланган тартибда иш вақти учун тўланадигандек ҳақ тўланади, агар бу масала жамоа шартномаси билан тартибга солинадиган бўлса, позиция тегишли шартнома билан белгиланади.

6-модда

Аёл ушбу Конвенциянинг 3-моддаси қоидаларига мувофиқ ҳомиладорлик таътили асосида ишда бўлмаса ва шу пайтда иш берувчи томонидан ушбу аёлни ишдан бўшатиш тўғрисида буйруқ қабул қилинса ёки ушбу аёлнинг бундай таътили пайтида муддати тугайдиган буйруқ қабул қилинса, бундай буйруқ ноқонуний ҳисобланади.

7-модда

1. Ушбу Конвенцияни ратификация қиладиган Халқаро Меҳнат Ташкилотнинг ҳар қандай Аъзоси ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатига илова қилинган декларацияси орқали қуйидагиларни мазкур Конвенция қўлланилиши доирасидан истисно қилиши мумкин:

- а) носаноат иш турларининг айрим тоифаларини;
- б) қишлоқ хўжалик корхоналарида (экинзорлардан ташқари) бажариладиган иш турларини;
- с) хусусий хўжаликларда бажариладиган ҳақ тўланадиган уй хизматини;
- д) касаначи сифатида ёлланган аёлларни;
- е) денгиз орқали йўловчиларни ёки юкларни ташиш билан шуғулланадиган корхоналарни.

2. Агар Аъзо томонидан ушбу модданинг 1-бандида кўрсатилган иш турлари ёки корхоналар тоифалари истисно қилинса, ушбу истиснолар ратификация тўғрисидаги ҳужжатга илова қилинадиган декларацияда кўрсатилади.

3. Шундай декларация қилган ҳар бир Аъзо навбатдаги декларацияси орқали шундай декларацияни тўла ёки қисман бекор қилиши мумкин.

4. Ҳар бир Аъзо, унга нисбатан ушбу модданинг 1-бандига мувофиқ тайёрланган декларация кучда бўлса, ушбу Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ўзининг ҳар йилги ҳисоботида айтиб ўтилган декларацияга кўра мазкур модданинг 1-банди қўлланиладиган иш турлари ва корхоналарга нисбатан ўз қонунчилиги ва амалиётининг ҳолатини ҳамда ушбу иш турлари ва корхоналарга нисбатан Конвенция қай даражада қўлланилаётгани ёки уларни қандай қўллаш кўзда тутилаётганини кўрсатади.

5. Ушбу Конвенция дастлаб кучга кирган санадан беш йил ўтганидан кейин Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши Конференцияга ушбу истиснолар қўлланилишига оид ҳамда мазкур масала соҳасида амалга оширилиши керак бўлган чоралар тўғрисидаги таклифларни ўз ичига олувчи махсус ҳисоботни тақдим этади.

8-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

9-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларинигина бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

10-модда

1. Халқаро Меҳнат Ташкилоти Устави 35-моддасининг 2-бандига мувофиқ Халқаро Меҳнат Бюросининг Бош Директорига юбориладиган аризаларда қуйидагилар кўрсатилади:

а) тегишли Аъзо мазкур Конвенция қоидаларини ўзгаришларсиз қўллаш мажбуриятини оладиган ҳудудлар;

б) тегишли Аъзо мазкур Конвенция қоидаларини ўзгаришлар билан қўллаш мажбуриятини оладиган ҳудудлар ҳамда мазкур ўзгаришларнинг тафсилотлари;

с) Конвенция қўлланилмайдиган ҳудудлар, бундай ҳолларда унинг қўлланилмаслик сабаблари;

д) ўз позициясини кейинчалик кўриб чиққунга қадар қарор қабул қилишни тўхтатиб турадиган ҳудудлар;

2. Ушбу модда 1-бандининг «а» ва «б» кичик бандларида кўрсатилган мажбуриятлар ратификациянинг ажралмас қисми деб ҳисобланади ва ратификация кучига эга.

3. Ҳар қандай Аъзо мазкур модда 1-бандининг «b», «с» ёки «d» кичик бандлари асосида исталган пайтда янги ариза орқали ўзининг аввалги аризасида кўрсатилган шартлардан қисман ёки бутунлай воз кечиши мумкин.

4. Ташкилотнинг ҳар қандай аъзоси, ушбу Конвенция денонсация қилиниши мумкин бўлган давр мобайнида, 9-модда қоидаларига мувофиқ, Бош Директорга исталган аввалги аризанинг ҳар қандай шартига ўзгартириш киритувчи ҳамда белгиланган ҳудудлардаги мавжуд вазиятни кўрсатувчи навбатдаги аризани юбориши мумкин.

11-модда

1. Халқаро Меҳнат Ташкилоти Устави 35-моддасининг 4 ва 5-бандларига мувофиқ, Халқаро Меҳнат Бюросининг Бош Директорига юбориладиган аризаларда Конвенция қоидалари тегишли ҳудудга нисбатан ўзгартиришлар билан ёки ўзгартиришларсиз қўлланилиши кўрсатилади; агар аризаларда Конвенция қоидалари ўзгартиришлар билан қўлланилиши кўрсатилса, у ҳолда ўзгартиришларнинг тафсилоти ҳам берилади.

2. Аъзо, Аъзолар ёки халқаро даражадаги масъуллар аввалги аризада белгиланган ўзгартириш киритишдан фойдаланиш ҳуқуқидан янги ариза орқали исталган пайтда қисман ёки бутунлай воз кечиши мумкин.

3. Аъзо, Аъзолар ёки халқаро даражадаги масъуллар Бош Директорга, 12-модда қоидаларига мувофиқ мазкур Конвенцияни денонсация қилиш мумкин бўлган давр мобайнида, аввалги ҳар қандай аризадаги ҳар қандай шартларни бекор қилувчи ва Конвенцияни қўллаш бўйича амалдаги позицияни кўрсатувчи янги ариза юбориши мумкин.

12-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қили-

ши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтганидан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

13-модда

1. Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори Ташкилот аъзолари томонидан юборилган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасини рўйхатга олганлиги ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради.

2. Бош Директор, унга юборилган иккинчи ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатни рўйхатга олганлиги ҳақида Ташкилот Аъзоларига хабар берганда, у Ташкилот Аъзоларининг эътиборини Конвенциянинг кучга кириш санасига қаратади.

14-модда

Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 102-моддасига мувофиқ, юқоридаги моддалар қоидаларига биноан ўзи рўйхатга олган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасига оид тўла маълумотларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Котибига рўйхатга олиш учун юборади.

15-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

16-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиган янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда, бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 12-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

17-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

Мажбурий меҳнатни тугатиш тўғрисидаги 105-КОНВЕНЦИЯ

Женева, 1957 йил 25 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 40-сессиясида қабул қилинган.

1959 йил 17 январдан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1997 йил 30 августдаги 498–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1997 йил 15 декабрдан кучга киритилган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1957 йилнинг 5 июнида ўзининг қирқинчи Сессиясига тўпланиб,

сессия кун тартибининг тўртинчи банди ҳисобланган мажбурий меҳнат тўғрисидаги масалани кўриб чиқиб,

Мажбурий меҳнат тўғрисида 1930 йилги Конвенция коидаларини ҳисобга олиб,

1926 йилги Қуллик тўғрисидаги Конвенцияда зўраки ва мажбурий меҳнат қулликка солувчи шароитларга олиб келмаслиги учун барча зарурий чоралар кўрилиши назарда тутилганлигини ҳамда 1956 йилги Қуллик, қул савдоси ва қуллик билан боғлиқ институтлар ва одатларни тугатиш тўғрисидаги Қўшимча Конвенция қарз асорати ва крепостной қарамликка тўлиқ барҳам беришни назарда тутишини инобатга олиб,

1949 йилги Иш ҳақларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги Конвенция иш ҳақлари мунтазам равишда тўлаб борилишини назарда тутишини ҳамда ишчини ўз меҳнат фаолиятини тугатиш имкониятидан маҳрум қилувчи тўлов турларини тақиқлашини эътиборга олиб,

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставида кўрсатиб ўтилган ва Инсон Ҳуқуқлари Умумжаҳон Декларациясида эълон қилинган инсон ҳуқуқларининг бузилиши ҳисобланадиган зўраки ва мажбурий меҳнатнинг айрим турларини бекор қилишга оид қўшимча таклифларни қабул қилишга қарор қилиб,

мазкур таклифлар халқаро Конвенция шаклини, олишини белгилаб,

бир минг тўққиз юз эллик еттинчи йил июнь ойининг йигирма бешинчи кунда қуйидаги «Мажбурий меҳнатни тугатиш тўғрисидаги 1957 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилди:

1-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг ҳар бир Аъзоси зўраки ёки мажбурий меҳнатнинг ҳар қандай шаклини тугатиш ва ундан фойдаланмаслик мажбуриятини ўз зиммасига олади:

а) сиёсий мажбурият ёки тарбиялаш воситаси ёхуд ўрнатилган сиёсий, ижтимоий, иқтисодий тизимга қарши бўлган мафкуравий қарашлар ёки сиёсий қарашлар учун жазо сифатида;

б) иқтисодий тараққиёт эҳтиёжлари учун иш кучини сафарбар этиш ва ундан фойдаланиш усули сифатида;

с) меҳнат интизомини сақлаш чораси сифатида;

д) иш ташлаш ҳаракатларида қатнашганлик учун жазолаш чораси сифатида;

е) ирқий, ижтимоий, миллий мансублик ёки диний эътиқод белгилари бўйича камситиш чоралари сифатида.

2-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг ҳар бир Аъзоси ушбу Конвенциянинг 1-моддасида келтирилган зўраки ёки мажбурий меҳнат шаклларини кечиктирмай ва тўла бекор қилишни таъминлаш учун самарали чоралар кўриш мажбуриятини олади.

3-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

4-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларинигина бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга қиради.

3. Кейинчалик, ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга қиради.

5-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга қиради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтгани-

дан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

6-модда

1. Халқаро Меҳнат Бюроси Бош директори Ташкилот Аъзолари томонидан юборилган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасини рўйхатга олганлиги ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради.

2. Бош Директор, унга юборилган иккинчи ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатни рўйхатга олганлиги ҳақида Ташкилот Аъзоларига хабар берганда, у Ташкилот Аъзоларининг эътиборини Конвенциянинг кучга кириш санасига қаратади.

7-модда

Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 102-моддасига мувофиқ, юқоридаги моддалар қоидаларига биноан ўзи рўйхатга олган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасига оид тўла маълумотларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Котибига рўйхатга олиш учун юборади.

8-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

9-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиган янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 5-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

10-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

Меҳнат ва бандлик соҳасида камситиш тўғрисидаги 111-КОНВЕНЦИЯ

Женева, 1958 йил 25 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 42-сессиясида қабул қилинган.

1960 йил 15 июндан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1997 йил 30 августдаги 499–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1992 йил 13 июлдан кучга киритилган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1958 йилнинг 4 июнида ўзининг қирқ иккинчи Сессиясига тўпланиб,

сессия кун тартибининг тўртинчи банди ҳисобланган меҳнат ва бандлик соҳасида камситишга оид бир қанча таклифларни қабул қилишга қарор қилиб,

мазкур таклифлар халқаро конвенция шаклини олишни белгилаб,

Филадельфия Декларациясида «барча инсонлар ирқи, эътиқоди ёки жинсидан қатъи назар, иқтисодий барқарорлик ва тенг имконият, эркинлик ва кадр-қимматлари таъминланган шароитда ўз моддий фаровонлигига ва маънавий ривожига эришиш ҳуқуқига эгаллиги эълон қилинганлигини эътиборга олиб,

камситиш Инсон Ҳуқуқлари Умумжаҳон Декларациясида эълон қилинган ҳуқуқларни бузиш ҳисобланишини эътиборга олиб,

бир минг тўққиз юз эллик саккизинчи йил июнь ойининг йигирма бешинчи кунда қўйидаги «Меҳнат ва бандлик соҳасида камситиш тўғрисидаги 1958 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилади:

1-модда

1. Ушбу Конвенция мақсадларида «камситиш» атамаси қўйидагиларни ўз ичига олади:

а) меҳнат ёки бандлик соҳасидаги тенг муносабат ёки имкониятни йўқ қилувчи ёки ёмонлаштирувчи таъсирга эга бўлган ирк, тана ранги, жинс, дин, сиёсий қарашлар, миллий мансублик ёки ижтимоий келиб чиқиш белгилари асосидаги ҳар қандай фарқлаш, ажратиш ёки устун қўйиш;

б) ишчилар ва иш берувчиларнинг вакиллик ташкилотлари, агар шундай ташкилотлар мавжуд бўлса, ҳамда бошқа тегишли органлар билан маслаҳатлашгандан сўнг Аъзо томонидан белгиланиши мумкин бўлган, меҳнат ёки бандлик соҳасидаги тенг муносабат ёки имкониятни йўқ қилувчи ёки ёмонлаштирувчи таъсирга эга бўлган бошқа фарқлаш, ажратиш ёки устун қўйишлар.

2. Махсус талабларга асосланадиган муайян ишларга нисбатан фарқлаш, ажратиш ёки устун қўйиш камситиш деб ҳисобланмайди.

3. Ушбу Конвенция мақсадлари учун «меҳнат» ва «бандлик» атамалари касб ўрганиш имконига, меҳнат ва муайян иш турларига эга бўлишни ҳамда меҳнат соҳасидаги шарт-шароитларни ўз ичига олади.

2-модда

Ҳар бир Аъзо, агар унга нисбатан ушбу Конвенция қучда бўлса, меҳнат ва бандлик соҳасидаги тенг муносабат ва имкониятга, миллий тартиблар ва амалиётга мос усуллар

орқали ҳар қандай камситишни йўқ қилишни рағбатлантиришга мўлжалланган миллий сиёсатни эълон қилиш ва амалга ошириш мажбуриятини олади.

3-модда

Ҳар бир Аъзо, агар ушбу Конвенция унга нисбатан кучда бўлса, миллий тартиблар ва амалиётга мос усуллар орқали қуйидаги мажбуриятларни ўз зиммасига олади:

а) шу сиёсатнинг маъқулланиши ва унга риоя қилинишига қўмаклашишда иш берувчилар ва меҳнаткашлар ташкилотлари ва бошқа тегишли органлар ҳамкорлигини таъминлашга интилиш;

б) шу сиёсатнинг маъқулланиши ва унга риоя қилинишини таъминлашга мўлжалланган тегишли қонунларни қабул қилиш ва тегишли таълим дастурларини қўллаб-қувватлаш;

с) шу сиёсатга мос келмайдиган ҳар қандай қонунқоидаларни бекор қилиш ва ҳар қандай маъмурий қарорларни ва амалиётни ўзгартириш;

д) меҳнат соҳасидаги сиёсатни бевосита миллий ҳокимият назорати остида амалга ошириш;

е) касб танлаш, касбга ўқитиш ва иш билан таъминлаш соҳасидаги муассасалар фаолиятидаги ўрнатилган сиёсатга ҳукумат бошқаруви остида риоя қилинишини таъминлаш;

ф) шу сиёсатга биноан амалга оширилган тадбирларни ва мазкур тадбирлар орқали эришилган натижаларни ўзининг ушбу Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳар йилги ҳисоботларида кўрсатиш.

4-модда

Давлатнинг хавфсизлигига путур етказувчи фаолият билан шуғулланадиган ёки шуғулланиши тўғрисида шубҳа бўлган шахсга қарши қаратилган ҳар қандай чоралар, агар ушбу шахс миллий амалиётга мувофиқ ташкил этилган ваколатли органга шикоят қилиш ҳуқуқига эга бўлса, камситиш ҳисобланмайди.

5-модда

1. Халқаро Меҳнат Конференцияси томонидан қабул қилинган бошқа Конвенциялар ва тавсияларда кўзда тутилган ҳимоя ёки ёрдам бериш бўйича махсус чоралар камситиш деб ҳисобланмайди.

2. Ҳар бир Аъзо ишчилар ва иш берувчиларнинг вакиллик ташкилотлари (агар шундай ташкилотлар мавжуд бўлса) билан маслаҳатлашгандан сўнг, жинси, ёши, меҳнат қобилиятини йўқотганлиги, оилавий мажбуриятлари ёки ижтимоий ёхуд маданий савияси каби сабабларга кўра махсус ҳимоя ва ёрдамга мухтож деб топиладиган шахсларнинг алоҳида эҳтиёжларини қондиришни назарда тутувчи махсус чоралар камситиш деб ҳисобланмаслигини белгилаши мумкин.

6-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қиладиган ҳар бир Аъзо уни Халқаро Меҳнат Ташкилоти Устави қоидаларига мувофиқ метрополиядан ташқари ҳудудларда қўллаш мажбуриятини олади.

7-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

8-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларининг бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик, ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

9-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтганидан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

10-модда

1. Халқаро Меҳнат Бюроси Бош директори Ташкилот Аъзолари томонидан юборилган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасини рўйхатга олганлиги ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради.

2. Бош Директор, унга юборилган иккинчи ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатни рўйхатга олганлиги ҳақида Ташкилот Аъзоларига хабар берганда, у Ташкилот Аъзоларининг эътиборини Конвенциянинг кучга кириш санасига қаратади.

11-модда

Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 102-моддасига мувофиқ,

юқоридаги моддалар қоидаларига биноан ўзи рўйхатга олган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасига оид тўла маълумотларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Котибига рўйхатга олиш учун юборади.

12-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

13-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиغان янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 9-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

14-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

Иш билан таъминлаш соҳасидаги сиёсат тўғрисидаги 122-КОНВЕНЦИЯ

Женева, 1964 йил 9 июль.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 48-сессиясида қабул қилинган.

1966 йил 15 июлдан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1995 йил 6 майдаги 86–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1992 йил 13 июлдан кучга киритилган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюроси Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1964 йилнинг 17 июнида ўзининг қирқ саккизинчи Сессиясига тўпланиб,

Филадельфия Декларацияси дунё халқлари орасида тўла иш билан таъминланиш ва ҳаёт даражасини кўтаришга эришиш билан боғлиқ бўлган дастурларни амалга ошириш Халқаро Меҳнат Ташкилотининг тантанали мажбурияти эканлигини тан олишини ҳамда Халқаро Меҳнат Ташкилоти Уставининг Муқаддимасида ишсизликнинг олдини олиш ва қониқарли яшаш тарзини таъминлаш назарда тутилганлигини инобатга олиб,

Филадельфия Декларацияси қоидаларига мувофиқ иш билан таъминлаш борасидаги иқтисодий ва молиявий сиёсатнинг асослари бўлган «барча инсонлар ирқи, эътиқоди

ёки жинсидан қатъи назар тенг имконият ва иқтисодий хавфсизлик шароитида, эркинлик ва қадр-қиммат таъминланган ҳолда моддий фаровонлик ҳамда маънавий ривожланишга эришиш ҳуқуқига доир фундаментал вазифаларни ўрганиш ва эътибора олиш Халқаро Меҳнат Ташкилотининг мажбурияти эканлигини инобатга олиб,

Инсон Ҳуқуқлари Умумжаҳон Декларациясида «ҳар бир инсон меҳнат қилиш, эркин иш танлаш, адолатли ва қулай иш шароитига эга бўлиш ва ишсизликдан ҳимоя қилиниш ҳуқуқига эга»лиги назарда тутилганлигини эътиборга олиб,

Иш билан таъминлаш соҳасидаги сиёсатга бевосита боғлиқ бўлган амалдаги халқаро меҳнат Конвенциялари ва Тавсияларининг, хусусан, 1948 йилги Бандлик Хизмати Конвенцияси ва Тавсияси, 1949 йилги Касбга йўналтириш тўғрисидаги Тавсия, 1962 йилги Касбий таълим тўғрисидаги Тавсия ва 1958 йилги Меҳнат ва Бандлик соҳасида камситиш тўғрисидаги Конвенция ҳамда Тавсия шартларини белгилаб,

ушбу ҳужжатлар тўла, самарали ва эркин танланган иш асосидаги иқтисодий ривожланишга мўлжалланган халқаро дастурларнинг янада кенгроқ доирасига киритилиши кераклигини эътиборга олиб,

сессия кун тартибининг саккизинчи банди ҳисобланган иш билан таъминлаш соҳасидаги сиёсатга оид бир қанча таклифларни қабул қилишга қарор қилиб,

мазкур таклифлар халқаро конвенция шаклини олишини белгилаб,

бир минг тўққиз юз олтмиш тўртинчи йил июль ойининг тўққизинчи кунда қуйидаги «Иш билан таъминлаш соҳасидаги сиёсат тўғрисидаги 1964 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилади:

1-модда

1. Ҳар бир Аъзо, иқтисодий ўсиш ва ривожланишни рағбатлантириш, турмуш даражасини ошириш, иш кучи

эхтиёжини қондириш ҳамда ишсизлик ва керакли даражада иш билан таъминланмаслик муаммоларини ҳал этиш мақсадида тўла, самарали ва эркин танланган иш билан таъминланишга қаратилган фаол сиёсатни асосий вазифа сифатида эълон қилади ва амалга оширади.

2. Бу сиёсат қуйидагиларни таъминлаш мақсадини кўзлайди:

а) ишга яроқли ва иш излаётганларнинг барчаси учун иш бўлишини;

б) бундай иш имкон қадар самарали бўлишини;

с) ҳар бир ишчи ирқи, танасининг ранги, жинси, дини, сиёсий қарашлари, миллий мансублиги ва ижтимоий келиб чиқишидан қатъи назар ўзига мос келадиган ва ўз имкониятларини қўллаш оладиган ишга жойлашиши учун керак бўладиган малака олиш учун барча имкониятларга ва иш танлаш эркинлигига эга бўлишини.

3. Ушбу сиёсат, иқтисодий ривожланишнинг босқичи ва даражасини, бандлик соҳасидаги мақсадлар билан бошқа иқтисодий ва ижтимоий мақсадлар ўртасидаги ўзаро боғлиқликни тегишлича ҳисобга олади ҳамда миллий шароит ва амалиётга мос келадиган усуллар орқали амалга оширилади.

2-модда

Ҳар бир Аъзо миллий тартибларга мувофиқ талаб қилиниши мумкин бўлган даражада ва қуйидаги усуллар орқали:

а) 1-моддада кўрсатилган мақсадларга эришиш учун кўриладиган чораларни мувофиқлаштирилган иқтисодий ва ижтимоий сиёсат доирасида белгилайди ҳамда ўз назоратида ушлаб туради;

б) ушбу чораларни қўллаш учун зарур бўлиши мумкин бўлган ҳаракатларни амалга оширади, шу жумладан, мақсадга мувофиқ бўлган ҳолларда дастурлар ишлаб чиқади.

3-модда

Мазкур Конвенцияни қўллашда, қабул қилинадиган чораларга жалб қилинадиган вакиллар, хусусан, иш берувчилар ва ишчиларнинг вакиллари иш билан таъминлаш соҳасидаги сиёсат бўйича, уларнинг тажрибаси ва фикрини тўлиқ ҳисобга олиш ҳамда ушбу сиёсатни шакллантириш ва қўллаб-қувватлашда улар тўла ҳамкорлик қилишининг ҳимоясини ташкил қилиш мақсадида маслаҳатлашувга жалб қилинади.

4-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

5-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларинигина бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик, ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

6-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтганидан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

7-модда

1. Халқаро Меҳнат Бюроси Бош директори Ташкилот Аъзолари томонидан юборилган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасини рўйхатга олганлиги ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради.

2. Бош Директор, унга юборилган иккинчи ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатни рўйхатга олганлиги ҳақида Ташкилот Аъзоларига хабар берганда, у Ташкилот Аъзоларининг эътиборини Конвенциянинг кучга кириш санасига қаратади.

8-модда

Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 102-моддасига мувофиқ, юқоридаги моддалар қоидаларига биноан ўзи рўйхатга олган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасига оид тўла маълумотларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Котибига рўйхатга олиш учун юборади.

9-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғри-

сидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

10-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиган янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 6-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

11-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

Ишчиларнинг вакиллари тўғрисидаги 135-КОНВЕНЦИЯ

Женева, 1971 йил 23 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 56-сессиясида қабул қилинган.

1973 йил 30 июндан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1997 йил 30 августдаги 494–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1997 йил 15 декабрдан кучга кирган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1971 йилнинг 23 июнида ўзининг эллик олтинчи сессиясига тўпланиб,

ишчиларни уларнинг ишларига боғлиқ равишда уюшмаларга бирлашишларига қарши камситишдан ҳимоя қилувчи 1949 йилги Уюшмаларга бирлашиш ва жамоавий музокара-лар олиб бориш ҳуқуқи тўғрисидаги Конвенция қоидаларини инобатга олиб,

мазкур қоидаларни ишчиларнинг вакиллари-га дахлдор бўлган қоидалар билан тўлдириш истагини инобатга олиб, сессия кун тартибининг бешинчи банди ҳисобланган корхоналарда ишчиларнинг вакиллари ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳамда уларга берилган имкониятларга оид бир қанча таклифларни қабул қилишга қарор қилиб,

мазкур таклифлар халқаро конвенция шаклини олиши-ни белгилаб,

бир минг тўққиз юз етмиш биринчи йил июнь ойининг йигирма учинчи кунда қуйидаги «Ишчиларнинг вакиллари тўғрисидаги 1971 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилади:

1-модда

Корхонадаги ишчиларнинг вакиллари уларга зарар етказиши мумкин бўлган ҳар қандай хатти-ҳаракатларга қарши, шу жумладан, уларнинг ишчилар вакили сифатидаги мақомига ёки фаолиятига асосан ёки уларнинг бирлашмага аъзо бўлганлигига ёки уларнинг бирлашма фаолиятида иштирок этганлигига асосан бўшатилишига қарши самарали ҳимоядан, улар қанчалик амалдаги қонун ҳужжатларига ёки жамоа шартномаларига ёки бошқа биргаликда келишилган шартномаларга мувофиқ равишда фаолият олиб борган бўлсалар, шу даражада фойдаланадилар.

2-модда

1. Корхонада ишчилар вакилларига улар ўз функцияларини тез ва самарали бажаришига имкон берадиган керакли шарт-шароит яратилади.

2. Шу муносабат билан, тегишли корхона эҳтиёжлари, кўлами ва имкониятлари ҳамда мамлакат саноат муносабатлари тизимининг хусусиятлари ҳисобга олинади.

3. Ишчилар вакилларига бундай имкониятларнинг берилиши тегишли корхона фаолиятининг самарадорлигини пасайтирмайди.

3-модда

Ушбу Конвенция мақсадида «ишчилар вакиллари» атамаси миллий қонун ҳужжатларига ёки амалиётга мувофиқ шундай деб эътироф этилган шахсларни англатади, хусусан:

а) касаба уюшмалари вакиллари, яъни касаба уюшмалари ёки ушбу касаба уюшмалари аъзолари томонидан тайинланган ёки сайланган вакиллар ёки

б) сайланган вакиллар, яъни миллий қонунлар, тартиблар ёки жамоа шартномалари қоидаларига мувофиқ корхонанинг ишчилари томонидан эркин сайланган, функциялари тегишли давлатдаги касаба уюшмаларининг мутлақ ваколатлари сифатида белгиланган фаолиятни ўз ичига олмайдиган вакиллар.

4-модда

Миллий қонун ҳужжатлари, жамоа шартномалари, суд ёки ҳакамлик суди қарорлари мазкур Конвенцияда назарда тутилган ҳуқуқ ва имтиёзларга эга бўладиган ишчилар вакилларининг тури ёки турларини белгилаб бериши мумкин.

5-модда

Бир корхонанинг ўзида ҳам касаба уюшмалари вакиллари, ҳам сайланган вакиллар мавжуд бўлса, зарур бўлган жойларда, сайланган вакилларнинг мавжудлиги манфаатдор касаба уюшмалари ёки уларнинг вакиллари вазиятини ёмонлаштиришда фойдаланилмаслигини таъминлаш ҳамда сайланган вакиллар ва манфаатдор касаба уюшмалари ёхуд уларнинг вакиллари ўртасида барча тегишли масалалар бўйича ҳамкорликни рағбатлантириш учун тегишли чоралар кўрилиши лозим.

6-модда

Ушбу Конвенцияни амалга ошириш миллий қонун ҳужжатлари ёки жамоа шартномалари орқали ёки миллий амалиётга мос келувчи ҳар қандай бошқа йўл билан таъминланиши мумкин.

7-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

8-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларининг бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик, ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

9-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтганидан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

10-модда

1. Халқаро Меҳнат Бюроси Бош директори Ташкилот Аъзолари томонидан юборилган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасини рўйхатга олганлиги ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради.

2. Бош Директор, унга юборилган иккинчи ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатни рўйхатга олганлиги ҳақида Ташкилот Аъзоларига хабар берганда, у Ташкилот Аъзоларининг эътиборини Конвенциянинг кучга кириш санасига қаратади.

11-модда

Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 102-моддасига мувофиқ, юқоридаги моддалар қоидаларига биноан ўзи рўйхатга олган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасига оид тўла маълумотларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Котибига рўйхатга олиш учун юборади.

12-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

13-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиган янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 9-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

14-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

Энг кичик ёш тўғрисидаги 138-КОНВЕНЦИЯ

Женева, 1973 йил 26 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 58-сессиясида қабул қилинган.

1976 йил 19 июндан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикасининг 2008 йил 4 апрелдаги ЎРҚ–140-сон Қонунига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 2010 йил 6 мартдан кучга кирган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1973 йилнинг 6 июнида ўзининг эллик саккизинчи Сессиясига тўпланиб,

сессия кун тартибининг тўртинчи банди ҳисобланган ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисидаги бир қанча таклифларни қабул қилишга қарор қилиб,

Саноатда энг кичик ёш тўғрисидаги 1919 йилги Конвенция, Денгизда ишлаш учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1920 йилги Конвенция, Қишлоқ хўжалигида энг кичик ёш тўғрисидаги 1921 йилги Конвенция, Кўмир юкловчилар ва ўт ёқувчилар учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1921 йилги Конвенция, Носаноат ишларда энг кичик ёш тўғрисидаги 1932 йилги Конвенция, Денгизда ишлаш учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1936 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенция, Саноатда энг кичик ёш тўғрисидаги 1937 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенция, Носаноат ишлардаги

энг кичик ёш тўғрисидаги 1937 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенция, Балиқчилар учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1959 йилги Конвенция ҳамда Ер ости ишларида энг кичик ёш тўғрисидаги 1965 йилги Конвенция қоидаларини эътиборга олиб,

болалар меҳнатини тўлиқ бекор қилишга эришиш мақсадида чекланган иқтисодий секторларда қўлланиладиган мавжуд шартномаларни босқичма-босқич алмаштирувчи умумий шартнома ишлаб чиқиш вақти келганини эътиборга олиб,

мазкур таклифлар халқаро конвенция шаклини олишини белгилаб,

бир минг тўққиз юз етмиш учинчи йил июнь ойининг йигирма олтинчи кунда қуйидаги «Энг кичик ёш тўғрисидаги 1973 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилди:

1-модда

Ҳар бир Аъзо ушбу Конвенция унга нисбатан кучга кирган бўлса, болалар меҳнатини самарали бекор қилишни таъминлашга ва ишлашга ёки ёлланишга рухсат этилган энг кичик ёшни ўсмирларнинг тўла жисмоний ва ақлий ривожланиш даражасига мос келадиган ёшгача босқичма-босқич оширишга йўналтирилган миллий сиёсатни амалга ошириш мажбуриятини олади.

2-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қиладиган ҳар бир Аъзо ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатга илова қилинган аризада ўз ҳудудида ёки ҳудудида рўйхатдан ўтказилган транспорт воситаларида ишга қабул қилиш ёки ёлланиш учун энг кичик ёшни, мазкур Конвенциянинг 4–8-моддалари қоидаларини инобатга олган ҳолда, ушбу ёшдан кичик бўлган бирор-бир шахс ҳеч қандай ишга қабул қилинмаслиги ёки ёлланмаслигини кўрсатиши лозим.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, кейинчалик, кейинги декларацияси орқали аввал ўрнатилган энг кичик ёшдан каттароқ ёш белгилаши ҳақида Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорини хабардор қилиши мумкин.

3. Мазкур модда 1-банди асосида белгиланган энг кичик ёш мажбурий мактаб таълимини тугаллаш учун зарур бўлган ёшдан кам бўлмаслиги керак ва ҳар қандай ҳолда ўн беш ёшдан кичик бўлмаслиги зарур.

4. Иқтисодиёти ва таълим имкониятлари етарлича ривожланмаган Аъзо, мазкур модда 3-банди қоидаларидан катъи назар, иш берувчилар ва ишчиларнинг тегишли ташкилотлари билан, агар шундай ташкилотлар мавжуд бўлса, маслаҳатлашилгандан сўнг энг кичик ёш деб ўн тўрт ёшни белгилаши мумкин.

5. Юқоридаги банд қоидаларига мувофиқ энг кичик ёш деб ўн тўрт ёшни белгиланган ҳар бир Аъзо Халқаро Меҳнат Ташкилоти Уставининг 22-моддасига мувофиқ ўзининг мазкур Конвенция ижроси тўғрисидаги ҳисоботига қуйидаги аризани киритиши лозим:

а) шундай қарор қабул қилинишининг сабаблари ёки

б) у муайян санадан эътиборан ўзининг мазкур қоидалардан фойдаланиш ҳуқуқидан воз кечишини.

3-модда

1. Ўз хусусияти ёки амалга ошириладиган шароитига кўра ўсмир соғлиғи, хавфсизлиги ёки маънавиятига зиён етказиши мумкин бўлган ҳар қандай иш турига ёки ёлланма иш турига қабул қилиш учун энг кичик ёш ўн саккиз ёшдан кам бўлмаслиги керак.

2. Ушбу модда 1-банди қўлланиладиган иш турлари ёки ёлланма иш турлари миллий қонун ҳужжатлари ёки тартиблар ёхуд ваколатли ҳокимият органи томонидан иш берувчилар ва ишчиларнинг тегишли ташкилотлари билан, агар бундай ташкилотлар мавжуд бўлса, маслаҳатлашилгандан сўнг белгиланади.

3. Ушбу модда 1-банди қоидаларидан қатъи назар, миллий қонун ҳужжатлари ёки тартиблар ёхуд ваколатли ҳокимият органи иш берувчилар ва ишчиларнинг тегишли ташкилотлари билан, агар бундай ташкилотлар мавжуд бўлса, маслаҳатлашилгандан сўнг ўн олти ёшдан кичик бўлмаган шахсларни ишга олиш ёки ёллашга мазкур ёшларнинг соғлиги, хавфсизлиги ва ахлоқи тўла ҳимояланган ҳамда мазкур ёшлар тегишли фаолият тури бўйича етарли даражада махсус йўриқнома олган ёки касбий тайёрловдан ўтган тақдирда рухсат бериши мумкин.

4-модда

1. Зарур бўлганда ваколатли ҳокимият органи иш берувчилар ва ишчиларнинг тегишли ташкилотлари билан, агар бундай ташкилотлар мавжуд бўлса, маслаҳатлашилгандан сўнг, мазкур Конвенциянинг қўлланилиши доирасидан ишларнинг ёки ёлланма ишларнинг чекланган тоифаларини, яъни уларнинг қўлланилишида алоҳида ва муҳим муаммолар вужудга келадиган тоифаларини чиқариб ташлаши мумкин.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қиладиган Ташкилотнинг ҳар бир аъзоси, Халқаро Меҳнат Ташкилоти Уставининг 22-моддасига биноан тақдим этиладиган, мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ўзининг биринчи маърузасида, мазкур модда 1-бандига мувофиқ чиқариб ташланиши мумкин бўлган барча тоифаларни, чиқариб ташлаш сабабларини кўрсатган ҳолда қайд этади ҳамда навбатдаги маърузаларда чиқариб ташланган мазкур тоифаларга нисбатан ўз миллий қонунчилиги ва амалиётининг аҳволи тўғрисида ва Конвенция қоидалари ушбу тоифаларга нисбатан қандай қўлланилаётганлиги ёки қўлланилиши мўлжалланаётганлиги тўғрисида маълум қилади.

3. Ушбу Конвенция 3-моддаси билан қамраб олинadиган иш ёки ёлланма иш мазкур модда бажарилишидан келиб чиқиб, ушбу Конвенция қўлланилиши доирасидан чиқариб ташланмаслиги керак.

5-модда

1. Иқтисодиёти ва маъмурий имкониятлари етарлича ривожланмаган Аъзо, иш берувчилар ва тегишли ташкилотлари билан, агар шундай ташкилотлар мавжуд бўлса, маслаҳатлашилгандан сўнг, мазкур Конвенция қўлланилиши доирасини чеклаб қўйиши мумкин.

2. Мазкур модда 1-банди қоидаларини қўллаётган ҳар бир Аъзо ратификация тўғрисидаги ҳужжатига илова қилинадиган аризада, мазкур Конвенция қоидаларини қўллайдиган иқтисодий фаолият тармоқлари ёки корхоналар турларини кўрсатиши лозим.

3. Конвенция қоидалари ҳеч бўлмаганда қуйидаги соҳаларда қўлланилиши лозим: шахта ва карьерларда; ишлаб чиқаришда; қурилишда; электр, газ ва сув таъминотида; санитария хизматларида; транспорт, омборлар ва алоқа хизматида; экинзорлар ва тижорат мақсадлари учун маҳсулот ишлаб чиқарадиган бошқа қишлоқ хўжалик корхоналаридаги ишларда, шу жумладан, маҳаллий истеъмол учун маҳсулот ишлаб чиқарадиган, доимий равишда ёлланма ишчилардан фойдаланмайдиган оилавий ва кичик хўжаликларда.

4. Мазкур Конвенция қўлланилиши доирасини ушбу модда қоидаларига мувофиқ чеклайдиган ҳар бир Аъзо:

а) Халқаро Меҳнат Ташкилоти Уставининг 22-моддасига мувофиқ тақдим этадиган ҳисоботида мазкур Конвенция қўлланилиши доирасидан чиқарилган фаолият соҳаларида ўсмирлар ва болаларнинг ишлаши ёки ёлланиб ишлашининг умумий аҳволи тўғрисидаги ва мазкур Конвенция қоидалари кенгроқ қўлланилиши йўлида амалга оширилган ҳар қандай ижобий ўзгаришлар тўғрисидаги маълумотларни кўрсатиши лозим;

б) исталган вақтда, Халқаро Меҳнат Бюроси Бош директорига юбориладиган ариза орқали, Конвенция қўлланилиши доирасини расман кенгайтириши мумкин.

6-модда

Ушбу Конвенция болалар ва ўсмирлар томонидан умумтаълим мактаблари, касб-ҳунар ва техника таълими ёки бошқа ўқув муассасаларида бажариладиган ишларга ёки камида ўн тўрт ёшда бўлган шахслар томонидан ваколатли ҳокимият органлари – иш берувчилар ва меҳнаткашларнинг тегишли ташкилотлари билан, агар бундай ташкилотлар мавжуд бўлса, маслаҳатлашилгандан сўнг – белгилаб қўйган шартларга мувофиқ корхоналарда бажарадиган ишларга нисбатан ва қуйидагиларнинг таркибий қисми ҳисобланадиган ишларга нисбатан қўлланилмайди:

а) асосий масъулият мактаб ёки касбий тайёргарлик муассасаси зиммасида бўлган таълим ёки тайёргарлик курси;

б) ваколатли ҳокимият органи томонидан маъқулланган асосан ёки бутунлай корхонада амалга ошириладиган касбий тайёргарлик дастури;

с) касбий ёки касбий тайёргарлик танлашни енгиллаштиришга қаратилган касбга йўналтириш дастурлари.

7-модда

1. Миллий қонун ҳужжатлари ёки тартиблар ўн уч ёшдан ўн беш ёшгача бўлган шахсларга енгил ишларда ишлашга ёки ёлланиб ишлашга рухсат этиши мумкин, агар бу:

а) уларнинг соғлиғи ва ривожланиши учун зарарли бўлмаса;

б) уларнинг мактабга қатнашига, уларнинг ваколатли ҳокимият органлари томонидан тасдиқланган касбга йўналтириш ёки касбий тайёргарлик дастурларида иштирок этишларига ёки уларнинг олган билимларидан фойдаланиш лаёқатига зарар етказмайдиган бўлса.

2. Миллий қонун ҳужжатлари ёки тартиблар камида ўн беш ёшда бўлган, лекин мажбурий мактаб таълимини тугалламаган шахсларга, мазкур модда 1-банди «а» ва «б»

кичик бандлари талабларига риоя этиш шarti билан, иш-лашга ёки ёлланиб ишлашга рухсат этиши мумкин.

3. Ваколатли ҳокимият органи ишлашга ёки ёлланиб ишлашга мазкур модда 1 ва 2-бандларига мувофиқ рухсат этилган фаолият соҳаларини аниқлайди ҳамда бундай ишнинг ёки ёлланма ишнинг бажариш мумкин бўлган иш вақти давомийлиги ва шароитини белгилайди.

4. Мазкур модда 1 ва 2-бандлари қоидаларидан қатъи назар, 2-модда 4-банди қоидаларини қўллаётган Аъзо, ўзи учун зарур бўлган муддатда, мазкур модда 1-бандида кўрсатилган ўн икки ва ўн тўрт ёшларни ўн уч ва ўн беш ёшлар билан, 2-бандида эса ўн тўрт ёшни ўн беш ёш билан алмаштириши мумкин.

8-модда

1. Ваколатли ҳокимият органи, иш берувчилар ва ишчиларнинг тегишли ташкилотлари билан, агар бундай ташкилотлар мавжуд бўлса, маслаҳатлашилгандан сўнг, рухсатномалар бериш йўли орқали мазкур Конвенция 2-моддасида кўзда тутилган ишга ёки ёлланма ишга қабул қилишни ман этиш қоидасини айрим ҳолларда, бадиий тадбирларда иштирок этиш каби мақсадлар учун истисно қилиши мумкин.

2. Шу тартибда бериладиган рухсатнома ишлаш ёки ёлланиб ишлаш мумкин бўлган шароитни белгилайди ва иш вақти давомийлигини чеклайди.

9-модда

1. Ваколатли ҳокимият органи томонидан мазкур Конвенция қоидаларини ҳаётга самарали татбиқ этишни таъминлаш учун зарур чора-тадбирлар, хусусан, тегишли жазоларни белгилаш чоралари кўрилади.

2. Миллий қонун ҳужжатлари ёки тартиблар ёхуд ваколатли ҳокимият органи томонидан Конвенция ижросини таъминловчи қоидаларнинг риоя этилишига масъул бўлган шахслар белгиланади.

3. Миллий қонун ҳужжатлари ёки тартиблар ёхуд ваколатли ҳокимият органи томонидан иш берувчи тасарруфида ва хизматида бўладиган рўйхатлар ёки бошқа ҳужжатлар тайинланади. Бундай рўйхатлар ёки ҳужжатларда иш берувчи томонидан ёлланган ёки у учун ишлайдиган ва ўн саккиз ёшдан кичик бўлган шахслар исм-шарифи, ёши ёки туғилган санасига доир маълумотлар зарур даражада тасдиқланган ҳолда кўрсатилади.

10-модда

1. Мазкур Конвенция, ушбу моддада кўзда тутилган шартлар асосида, Саноатда энг кичик ёш тўғрисидаги 1919 йилги Конвенцияни, Денгизда ишлаш учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1920 йилги Конвенцияни, Қишлоқ хўжалигидаги энг кичик ёш тўғрисидаги 1921 йилги Конвенцияни, Кўмир юкловчилар ва ўт ёқувчилар учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1921 йилги Конвенцияни, Носаноат ишларда энг кичик ёш тўғрисидаги 1932 йилги Конвенцияни, Денгизда ишлаш учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1936 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенцияни, Саноатда энг кичик ёш тўғрисидаги 1937 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенцияни, Носаноат ишлардаги энг кичик ёш тўғрисидаги 1937 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенцияни, Балиқчилар учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1959 йилги Конвенцияни ҳамда Ер ости ишларида энг кичик ёш тўғрисидаги 1965 йилги Конвенцияни қайта кўриб чиқади.

2. Мазкур Конвенциянинг кучга кириши Денгизда ишлаш учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1936 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенциянинг, Саноатда энг кичик ёш тўғрисидаги 1937 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенциянинг, Носаноат ишлардаги энг кичик ёш тўғрисидаги 1937 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенциянинг, Балиқчилар учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1959 йилги Конвенциянинг ёки Ер ости ишларида энг кичик ёш тўғрисидаги 1965 йилги

Конвенциянинг кейинчалик ратификация учун ёпилишига олиб келмайди.

3. Агар Саноатда энг кичик ёш тўғрисидаги 1919 йилги Конвенциянинг, Денгизда ишлаш учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1920 йилги Конвенциянинг, Қишлоқ хўжалигида энг кичик ёш тўғрисидаги 1921 йилги Конвенциянинг ҳамда Кўмир юкловчилар ва ўт ёқувчилар учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1921 йилги Конвенциянинг барча иштирокчилари уларни ратификация учун ёпишга рози бўлиб, мазкур Конвенцияни ратификация қилсалар ёки бу ҳақда Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига ариза жўнатсалар, ушбу Конвенциялар бундан кейинги ратификация учун ёпилади.

4. Агар мазкур Конвенция мажбуриятлари:

а) Саноатда энг кичик ёш тўғрисидаги 1937 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенция иштирокчиси бўлган Аъзо томонидан қабул қилинса ва мазкур Конвенциянинг 2-моддасига мувофиқ энг кичик ёш ўн беш ёшдан кам қилиб белгиланмаган бўлса, Саноатда энг кичик ёш тўғрисидаги 1937 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) Носаноат ишларда энг кичик ёш тўғрисидаги 1932 йилги Конвенция иштирокчиси бўлган Аъзо томонидан носаноат ишларига нисбатан қабул қилинса, носаноат ишларда энг кичик ёш тўғрисидаги 1932 йилги Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

с) Носаноат ишларда энг кичик ёш тўғрисидаги 1937 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенция иштирокчиси бўлган Аъзо томонидан носаноат ишларига нисбатан қабул қилинса ва мазкур Конвенциянинг 2-моддасига мувофиқ энг кичик ёш ўн беш ёшдан кам қилиб белгиланмаган бўлса, Носаноат ишларда энг кичик ёш тўғрисидаги 1937 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

д) Денгизда ишлаш учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1936 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенция иштирокчи-

си бўлган Аъзо томонидан денгиздаги ишларга нисбатан қабул қилинса ва мазкур Конвенциянинг 2-моддасига мувофиқ энг кичик ёш ўн беш ёшдан кам қилиб белгиланмаган бўлса ёки Аъзо мазкур Конвенциянинг 3-моддаси денгиздаги ишларга нисбатан қўлланилишини белгилаган бўлса, Денгизда ишлаш учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1936 йилги (қайта кўриб чиқилган) Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

е) Балиқчилар учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1959 йилги Конвенция иштирокчиси бўлган Аъзо томонидан денгизда балиқчилик соҳасидаги ишларга нисбатан қабул қилинса ва мазкур Конвенциянинг 2-моддасига мувофиқ энг кичик ёш ўн беш ёшдан кам қилиб белгиланмаган бўлса ёки Аъзо мазкур Конвенциянинг 3-моддаси денгизда балиқчилик соҳасидаги ишларга нисбатан қўлланилишини белгилаган бўлса, Балиқчилар учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1959 йилги Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

ғ) Ер ости ишларига рухсат бериладиган энг кичик ёш тўғрисидаги 1965 йилги Конвенция иштирокчиси бўлган Аъзо томонидан қабул қилинса ва мазкур Конвенция 2-моддасига мувофиқ энг кичик ёшни юқорида кўрсатилган 1965 йилги Конвенцияга мувофиқ белгиланган энг кичик ёшдан кам қилиб белгиланмаган бўлса ёки Аъзо ушбу ёш мазкур Конвенциянинг 3-моддасига кўра шахталардаги ер ости ишларига рухсат бериш учун қўлланилишини белгилаган бўлса, Ер ости ишларига рухсат бериладиган энг кичик ёш тўғрисидаги 1965 йилги Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади, агар ва қачонки мазкур Конвенция кучга кирса.

5. Мазкур Конвенция мажбуриятларининг қабул қилиниши:

а) ушбу Конвенциянинг 12-моддасига мувофиқ, Саноатда энг кичик ёш тўғрисидаги 1919 йилги Конвенциянинг денонсация қилинишига олиб келади;

б) қишлоқ хўжалигига нисбатан, ушбу Конвенциянинг 9-моддасига мувофиқ, Қишлоқ хўжалигида энг кичик ёш тўғрисидаги 1921 йилги Конвенциянинг денонсация қилинишига олиб келади;

с) денгиздаги ишларга нисбатан, ушбу Конвенциянинг 10-моддасига мувофиқ, Денгизда ишлаш учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1920 йилги Конвенция ва ушбу Конвенциянинг 12-моддасига мувофиқ, Кўмир юкловчилар ва ўт ёқувчилар учун энг кичик ёш тўғрисидаги 1921 йилги Конвенциянинг денонсация қилинишига олиб келади, агар ва қачонки мазкур Конвенция кучга кирса.

11-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

12-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларинигина бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик, ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

13-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юбори-

лади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтганидан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

14-модда

1. Халқаро Меҳнат Бюроси Бош директори Ташкилот Аъзолари томонидан юборилган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасини рўйхатга олганлиги ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради.

2. Бош Директор, унга юборилган иккинчи ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатни рўйхатга олганлиги ҳақида Ташкилот Аъзоларига хабар берганда, у Ташкилот Аъзоларининг эътиборини Конвенциянинг кучга кириш санасига қаратади.

15-модда

Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 102-моддасига мувофиқ, юқоридаги моддалар қоидаларига биноан ўзи рўйхатга олган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасига оид тўла маълумотларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Котибига рўйхатга олиш учун юборади.

16-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Кон-

венциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

17-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиган янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 13-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

18-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

Жамоа музокаралари тўғрисидаги 154-КОНВЕНЦИЯ

Женева, 1981 йил 19 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош Конференциясининг 67-сессиясида қабул қилинган.

1983 йил 11 августдан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1997 йил 30 августдаги 495–I-сон Қарорига мувофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 1997 йил 15 декабрдан кучга кирган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси, Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши томонидан Женевада чақирилиб ва 1981 йилнинг 3 июнида ўзининг олтимиш еттинчи сессиясига тўпланиб,

Филадельфия Декларациясининг «жаҳон мамлакатлари томонидан жамоа музокараларини олиб бориш ҳуқуқининг амалда эътироф этилишига... эришишни кўзлаган дастурларнинг қўллаб-қувватланиши мақсадида, Халқаро Меҳнат Ташкилотининг муҳим мажбуриятини» тан олувчи қоидаларини тасдиқлаб ҳамда ушбу принципни «барча халқлар учун қўллаш мумкин эканлигини» таъкидлаб,

Бирлашиш эркинлиги ва бирлашиш ҳуқуқини ҳимоя қилиш тўғрисидаги 1948 йилги Конвенция, Жамоа музокараларини олиб бориш ва бирлашиш ҳуқуқи тўғрисидаги 1949 йилги Конвенция, Жамоа шартномалари тўғрисидаги 1951 йилги Тавсия, Ихтиёрий ўзаро муросага келиш ва ар-

битраж тўғрисидаги 1951 йилги Тавсия, Давлат хизматидаги меҳнат муносабатлари тўғрисидаги 1978 йилги Конвенция ва Тавсия, Меҳнат соҳасини тартибга солиш тўғрисидаги 1978 йилги Конвенция ва Тавсияда мавжуд бўлган халқаро стандартларнинг муҳим аҳамиятини эътиборга олиб,

ушбу стандартларнинг мақсадларига эришиш учун, хусусан, Жамоа музокараларини олиб бориш ва бирлашиш ҳуқуқи тўғрисидаги 1949 йилги Конвенциянинг 4-моддаси ҳамда Жамоа шартномалари тўғрисидаги 1951 йилги Тавсиянинг 1-бандидан келиб чиқадиган асосий принципларни амалга ошириш учун катта куч-ғайрат сарфлаш истагини эътиборга олиб,

мазкур стандартларни эркин ва ихтиёрий жамоа музокараларини олиб боришга кўмаклашишга қаратилган ҳамда ушбу стандартларга асосланган тегишли меъёрлар билан тўлдириш зарурлигини эътиборга олиб,

сессия кун тартибининг тўртинчи банди ҳисобланган жамоавий музокараларни олиб боришга кўмаклашишга оид бир қанча таклифларни қабул қилишга қарор қилиб,

мазкур таклифлар халқаро Конвенция шаклини олишини белгилаб,

бир минг тўққиз юз саксон биринчи йил июнь ойининг ўн тўққизинчи кунда қуйидаги «Жамоа музокаралари тўғрисидаги 1981 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилди:

I бўлим. ҚўЛЛАНИШ СОҲАСИ ВА АТАМАЛАР

1-модда

1. Ушбу Конвенция иқтисодий фаолиятнинг барча тармоқларини қамраб олади.

2. Ушбу Конвенцияда кўзда тутилган кафолатлар қуроли кучларга ва полицияга нисбатан қай даражада қўлланилиши миллий қонун ҳужжатлари ёки тартиблар ёхуд миллий амалиёт томонидан белгиланиши мумкин.

3. Давлат хизматига нисбатан мазкур Конвенция қўлла-
нилишининг махсус усуллари миллий қонун ҳужжатлари
ёки тартиблар ёхуд миллий амалиёт томонидан белгилани-
ши мумкин.

2-модда

Ушбу Конвенция мақсадлари учун «жамоа музокарала-
ри» атамаси бир томондан иш берувчи, иш берувчилар гу-
руҳи ёки иш берувчиларнинг бир ёки бир неча ташкилотла-
ри билан, иккинчи томондан ишчиларнинг бир ёки бир неча
ташкилотлари ўртасида қўйидаги мақсадларда олиб бори-
ладиган барча музокараларни англатади:

а) меҳнат шароитларини ва иш билан таъминланиш
шартларини белгилаш ва/ёки

б) иш берувчилар билан ишчилар ўртасидаги муноса-
батларни тартибга солиш ва/ёки

с) иш берувчилар ёки уларнинг ташкилотлари билан
ишчилар ташкилоти ёки ташкилотлари ўртасидаги муноса-
батларни тартибга солиш.

3-модда

1. Агар миллий қонун ҳужжатлари ёки миллий амалиёт
ишчилар вакиллари мавжудлигини Ишчилар вакиллари
тўғрисидаги 1971 йилги Конвенциянинг 3-моддаси «б» ки-
чик бандида белгилангани каби эътироф этса, у ҳолда мил-
лий қонун ҳужжатлари ва амалиёт «жамоа музокаралари»
атамаси мазкур вакиллар билан олиб бориладиган музока-
раларни қай даражада қамраб олишини, ушбу Конвенция
мақсадлари учун, белгилаши мумкин.

2. Мазкур модданинг 1-банди бажарилишидан келиб
чиқиб, «жамоа музокаралари» атамаси ишчилар вакиллари
билан олиб бориладиган музокараларни ҳам қамраб олади-
ган бўлса, мазкур вакилларнинг мавжудлиги тегишли иш-
чилар ташкилотларининг мавқеига зарар етказмаслигини
таъминлаш учун, зарур бўлган жойларда тегишли чора-
тадбирлар кўрилади.

II бўлим. ҚЎЛЛАНИШ УСУЛЛАРИ

4-модда

Ушбу Конвенция қоидаларининг қўлланилиши, агар жамоа шартномалари, арбитраж қарорлари ёки миллий амалиётга мувофиқ бўлган бошқа усул орқали амалга оширилмаётган бўлса, миллий қонун ҳужжатлари ёки тартиблар билан таъминланади.

III бўлим. ЖАМОА МУЗОКАРАЛАРИГА КЎМАКЛАШИШ

5-модда

1. Жамоа музокараларига кўмаклашиш учун миллий шароитга мос бўлган чора-тадбирлар кўрилади.

2. Ушбу модданинг 1-бандида кўзда тутилган чора-тадбирлар қуйидагиларни назарда тутати:

а) мазкур Конвенцияда назарда тутилган барча фаолият турларидаги барча иш берувчилар ва ишчиларнинг гуруҳлари учун жамоа музокаралари олиб бориш имкони мавжуд бўлишини;

б) жамоа музокаралари босқичма-босқич мазкур Конвенциянинг 2-моддаси «а», «б», «с» бандларида кўзда тутилган барча масалаларни қамраб олишини;

с) иш берувчилар ва ишчилар ташкилотлари ўртасида келишилган тартиб-қоидалар ишлаб чиқишни рағбатлантиришни;

д) жамоа музокаралари олиб боришга уларни тартибга соладиган қоидалар мавжуд эмаслиги ёки қоидалар талабларга тўғри келмаслиги ёки мос келмаслиги тўсқинлик қилмаслигини;

е) меҳнат низоларини ҳал этиш бўйича органлар ва тартиб-қоидалар жамоа музокаралари олиб боришга кўмаклашишини кўзлаган ҳолда таъсис этилган бўлишини.

6-модда

Ушбу Конвенциянинг қоидалари, жамоа музокаралари ўзаро муросага келиш ва/ёки арбитраж механизми ёки муассасасининг доираларида олиб борилишини ўз ичига олувчи ёки жамоа музокаралари жараёнида томонлар ихтиёрий иштирок этадиган механизм ёки муассасани ўз ичига олувчи меҳнат муносабатлари тизимининг фаолиятига тўсқинлик қилмайди.

7-модда

Жамоа музокараларини рағбатлантириш ва ривожлантиришга кўмаклашиш учун давлат ҳокимияти органлари томонидан кўриладиган чоралар дастлабки маслаҳатлашувларнинг ва қачонки имкон бўлганда, давлат ҳокимияти органлари ва иш берувчилар ҳамда ишчиларнинг ташкилотлари ўртасидаги келишувнинг предмети бўлиши лозим.

8-модда

Жамоа музокараларига кўмаклашиш мақсадида кўрилаётган чора-тадбирлар жамоа музокаралари эркинлигини чекламайдиган тартибда ишлаб чиқилади ёки қўлланилади.

IV бўлим. ЯКУНИЙ ҚОИДАЛАР

9-модда

Мазкур Конвенция амалдаги ҳеч қандай Конвенцияни ёки Тавсияни қайта кўриб чиқмайди.

10-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

11-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларинигина бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик, ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

12-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтганидан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

13-модда

1. Халқаро Меҳнат Бюроси Бош директори Ташкилот Аъзолари томонидан юборилган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасини рўйхатга олганлиги ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради.

2. Бош Директор, унга юборилган иккинчи ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатни рўйхатга олганлиги ҳақида Ташкилот Аъзоларига хабар берганда, у Ташкилот Аъзоларининг эътиборини Конвенциянинг кучга кириш санасига қаратади.

14-модда

Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 102-моддасига мувофиқ, юқоридаги моддалар қоидаларига биноан ўзи рўйхатга олган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасига оид тўла маълумотларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Котибига рўйхатга олиш учун юборади.

15-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

16-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиغان янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда, бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 12-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

17-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

**Болалар меҳнатининг
энг ёмон шакллари тўғрисидаги
182-КОНВЕНЦИЯ**

Женева, 1999 йил 17 июнь.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти Бош
Конференциясининг 87-сессиясида
қабул қилинган.

,,,,,,дан кучга кирган.

Ўзбекистон Республикасининг 2008 йил
8 апрелдаги ЎРҚ–144-сон Қонунига му-
вофиқ ратификация қилинган.

Ўзбекистон Республикаси учун 2009 йил
24 июндан кучга кирган.

Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Бош Конференцияси,
Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши то-
монидан Женевада чақирилиб ва 1999 йилнинг 1 июнида
ўзининг 87-Сессиясига тўпланиб,

миллий ва халқаро саъй-ҳаракатларнинг, шу жумладан,
халқаро ҳамкорлик ва халқаро ёрдамнинг бош устувор тамойи-
ли сифатида болалар меҳнати тақиқлаш ва унинг энг ёмон
шаклларига барҳам бериш учун болалар меҳнати бўйича асо-
сий ҳужжат бўлиб қолаётган Ишга қабул қилиш учун энг ки-
чик ёш тўғрисидаги 1973 йилги Конвенция ва Тавсияни тўлди-
радиган янги ҳужжатларни қабул қилишни зарур деб ҳисоблаб,

болалар меҳнатининг энг ёмон шаклларига самарали
барҳам бериш зудлик билан ҳамда ҳар томонлама ҳаракат
қилишни талаб этишини инобатга олиб, бепул умумий таъ-
лим ва болаларни шу турдаги ишларнинг барчасидан озод
этиш заруриятини ҳамда уларнинг ўз оилалари эҳтиёжи-

дан келиб чиққан ҳолда қайта тикланиши ва жамиятга мослашишига кўмаклашишнинг муҳимлигини ҳисобга олиб,

1996 йилда Халқаро Меҳнат Конференциясининг 83-Сессиясида қабул қилинган болалар меҳнатига барҳам бериш тўғрисидаги резолюцияни эслатиб,

болалар меҳнати кўп жиҳатдан қашшоқлик оқибатида вужудга келишини ва бу масаланинг узоқ муддатли ечими ижтимоий тараққиётга олиб борадиган, хусусан, қашшоқликни тугатиш ва универсал таълимни таъминлайдиган барқарор иқтисодий ўсишга боғлиқлигини тан олиб,

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси томонидан 1989 йил 20 ноябрда қабул қилинган Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни эслатиб,

Халқаро Меҳнат Конференциясининг 1998 йилдаги 86-Сессиясида қабул қилинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг меҳнат соҳасидаги асосий принциплари ва ҳуқуқлари Декларациясини ҳамда уларни амалга ошириш механизмини эслатиб,

болалар меҳнатининг айрим энг ёмон шакллари бошқа халқаро ҳужжатлар, хусусан, Мажбурий меҳнат тўғрисидаги 1930 йилги Конвенция, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Қуллик ва қул савдосини, қулликка ўхшаш институтлар ва одатларни бекор қилиш тўғрисидаги қўшимча Конвенцияси билан қамраб олинишини эслатиб,

сессия кун тартибининг тўртинчи банди ҳисобланган болалар меҳнатига оид бир қанча таклифларни қабул қилишга қарор қилиб,

мазкур таклифлар халқаро конвенция шаклини олишини белгилаб,

бир минг тўққиз юз тўқсон тўққизинчи йил июнь ойининг ўн еттинчи кунда қуйидаги «Болалар меҳнатининг энг ёмон шакллари тўғрисидаги 1999 йилги Конвенция» деб номланиши мумкин бўлган Конвенцияни қабул қилади:

1-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қиладиган ҳар бир Аъзо болалар меҳнатини тақиқлаш ва унинг энг ёмон шакл-

ларига барҳам беришни таъминлаш мақсадида дарҳол самарали чора-тадбирлар кўради.

2-модда

Мазкур Конвенция мақсадлари учун «бола» атамаси 18 ёшгача бўлган барча шахсларга нисбатан қўлланилади.

3-модда

Мазкур Конвенция мақсадлари учун «болалар меҳнатининг энг ёмон шакллари» атамаси қуйидагиларни қамраб олади:

а) қулликнинг барча шакллари ёки қулликка ўхшаш амалиёт, хусусан, болаларни сотиш, қарз асосидаги қарамлик ва крепостной тобелик, шунингдек, зўраки ёки мажбурий меҳнат, шу жумладан, болалардан қуроли мижроларда фойдаланиш учун уларни зўрлаб ёки мажбурлаб жалб қилиш;

б) фоҳишабозлик билан шуғулланиш, порнография маҳсулотлари тайёрлаш ёки порнографик томошаларда иштирок этиш учун боладан фойдаланиш, уни ёллаш ёки уни таклиф қилиш;

с) қонунга хилоф фаолият билан шуғулланиш учун, хусусан, тегишли халқаро шартномаларда белгилангани каби наркотиклар тайёрлаш ва сотиш учун боладан фойдаланиш, уни ёллаш ёки уни таклиф қилиш;

д) бажариш хусусиятлари ёки шароитига кўра болалар соғлиғи, хавфсизлиги ва маънавиятига зиён етказиши мумкин бўлган ишлар.

4-модда

1. Миллий қонун ҳужжатлари ёки ваколатли ҳокимият органи томонидан ишчилар ва иш берувчиларнинг тегишли ташкилотлари билан маслаҳатлашилгандан сўнг, 3-модданинг «d» кичик бандида кўрсатилган иш турлари тегишли халқаро стандартлар, хусусан, Болалар меҳнатининг энг ёмон шакллари тўғрисидаги 1999 йилги Тавсиянинг 3 ва 4-бандлари қоидаларини эътиборга олган ҳолда белгиланади.

2. Ваколатли ҳокимият органи ишчилар ва иш берувчиларнинг тегишли ташкилотлари билан маслаҳатлашгандан

сўнг, шу тариқа белгиланган иш турлари мавжудлигини аниқлайди.

3. Ушбу модданинг 1-бандига мувофиқ белгиланган иш турлари рўйхати мунтазам таҳлил қилиб борилади ва заруратга қараб ишчилар ва иш берувчиларнинг тегишли ташкилотлари билан маслаҳатлашиб, қайта кўриб чиқилади.

5-модда

Ҳар бир Аъзо, ишчилар ва иш берувчиларнинг тегишли ташкилотлари билан маслаҳатлашгандан сўнг, мазкур Конвенцияни ҳаётга татбиқ этадиган қоидалар қўлланилишининг назоратини амалга ошириш учун тегишли механизмлар яратади ёки бундай механизмларни белгилайди.

6-модда

1. Ҳар бир Аъзо болалар меҳнатининг энг ёмон шакллариغا барҳам бериш тўғрисидаги ҳаракат дастурларини устувор тартибда ишлаб чиқади ва амалга оширади.

2. Бундай ҳаракат дастурлари тегишли ҳукумат идоралари ҳамда ишчилар ва иш берувчиларнинг ташкилотлари билан маслаҳатлашиб, зарурат туғилганда бошқа манфаатдор гуруҳларнинг фикрини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилади ва амалга оширилади.

7-модда

1. Ташкилотнинг ҳар бир аъзоси, мазкур Конвенцияни ҳаётга татбиқ этадиган қоидаларни самарали қўллаш ва уларга риоя этишни таъминлаш учун, шу жумладан, жиноий жавобгарликни жорий этиш ва қўллаш орқали ҳамда вазиятга қараб бошқа жазо чораларини қўллаш орқали барча зарур чора-тадбирларни кўради.

2. Ҳар бир Аъзо, болалар меҳнатига барҳам беришда таълимнинг муҳимлигини эътиборга олган ҳолда, белгиланган муддатларда қуйидагиларга йўналтирилган самарали чора-тадбирларни кўради:

а) болаларнинг болалар меҳнатининг энг ёмон шаклларига жалб этилишига йўл қўймасликка;

б) болаларнинг болалар меҳнатининг энг ёмон шакллари билан машғул бўлишларини тўхтатишга, шунингдек, уларнинг қайта тикланишлари ва жамиятга мослашишлари учун зарурат ва талаб даражасида бевосита кўмаклашишга;

с) болалар меҳнатининг энг ёмон шаклларида халос этилган барча болалар бепул умумий таълим олишлари, шунингдек, улар учун имконият даражасида ва заруратга қараб касбга ўқиш учун шароит яратилишига;

д) алоҳида хавфли аҳволдаги болаларни аниқлаш ва уларни қамраб олишга;

е) қизлар аҳволининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олишга.

3. Ҳар бир Аъзо мазкур Конвенцияни ҳаётга татбиқ этадиган қоидалар қўлланилиши учун масъул бўлган ваколатли ҳокимият органини тайинлайди.

8-модда

Аъзолар мазкур Конвенцияни ҳаётга татбиқ этадиган қоидалар қўлланилишида бир-бирларига ёрдам бериш учун мустаҳкам халқаро алоқалар ва/ёки ёрдам, шунингдек, ижтимоий ва иқтисодий ривожланишни қўллаб-қувватлаш, қашшоқликка барҳам бериш дастурлари ва умумий таълим орқали тегишли чораларни кўрадилар.

9-модда

Ушбу Конвенцияни ратификация қилиш тўғрисидаги расмий ҳужжатлар Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатга олиш учун тақдим қилинади.

10-модда

1. Ушбу Конвенция фақатгина ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Аъзоларининг бирлаштиради.

2. Ушбу Конвенция икки Аъзонинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлари Бош Директор томонидан рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

3. Кейинчалик, ушбу Конвенция ҳар бир Аъзо учун унинг ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжати рўйхатга олинган санадан кейин ўн икки ой ўтгач кучга киради.

11-модда

1. Мазкур Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо конвенция кучга кирганидан сўнг ўн йил ўтиб, денонсация акти орқали мазкур Конвенцияни денонсация қилиши мумкин. Мазкур денонсация акти Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директорига рўйхатдан ўтказиш учун юборилади ҳамда Халқаро Меҳнат Бюросида рўйхатдан ўтказилганидан сўнг бир йил ўтиб кучга киради.

2. Ушбу Конвенцияни ратификация қилган ҳар бир Аъзо, юқоридаги бандда кўрсатилган ўн йиллик муддат ўтганидан кейин, бир йил ичида мазкур моддада назарда тутилган денонсация имкониятидан фойдаланмаган бўлса, конвенция унга нисбатан кейинги ўн йиллик муддат мобайнида амал қилади ва у мазкур модда шартларига биноан ҳар ўн йиллик муддат тугаши билан ушбу Конвенцияни денонсация қилиши мумкин бўлади.

12-модда

1. Халқаро Меҳнат Бюроси Бош директори Ташкилот Аъзолари томонидан юборилган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасини рўйхатга олганлиги ҳақида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг барча Аъзоларига хабар беради.

2. Бош Директор, унга юборилган иккинчи ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатни рўйхатга олганлиги ҳақида Ташкилот Аъзоларига хабар берганда, у Ташкилот Аъзоларининг эътиборини Конвенциянинг кучга кириш санасига қаратади.

13-модда

Халқаро Меҳнат Бюроси Бош Директори, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 102-моддасига мувофиқ, юқоридаги моддалар қоидаларига биноан ўзи рўйхатга олган ратификация қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар, аризалар ва денонсация актларининг барчасига оид тўла маълумотларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Котибига рўйхатга олиш учун юборади.

14-модда

Халқаро Меҳнат Бюросининг Маъмурий Кенгаши, зарур деб топган ҳолларда, Бош Конференцияга мазкур Конвенциянинг қўлланилиши тўғрисидаги ҳисоботни тақдим этади ҳамда уни қисман ёки тўла қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги масалани Конференция кун тартибига киритиш мақсадга мувофиқлигини кўриб чиқади.

15-модда

1. Агар Конференция мазкур Конвенцияни тўла ёки қисман қайта кўриб чиқадиган янги Конвенция қабул қилса ва янги Конвенцияда бошқа ҳолат назарда тутилмаган бўлса, у ҳолда:

а) Аъзо томонидан қайта кўриб чиқувчи янги Конвенциянинг ратификация қилиниши, агар янги Конвенция кучга кирган бўлса, 11-модда қоидаларидан қатъи назар, мазкур Конвенциянинг дарҳол денонсация қилинишига олиб келади;

б) қайта кўриб чиқувчи янги Конвенция кучга кирган санадан эътиборан мазкур Конвенциянинг Аъзолар томонидан ратификация қилиниши тўхтатилади.

2. Мазкур Конвенция ҳар қандай ҳолда ҳам ўзининг амалдаги шакли ва мазмунида уни ратификация қилган, аммо қайта кўриб чиқувчи янги Конвенцияни ратификация қилмаган Аъзолар учун ўз кучида қолади.

16-модда

Мазкур Конвенциянинг инглиз ва француз тилларидаги матнлари бир хил кучга эга.

М У Н Д А Р И Ж А:

Мажбурий меҳнат тўғрисидаги 29-Конвенция	3
Қирқ соатлик иш ҳафтаси тўғрисидаги 47-Конвенция	21
Ҳақ тўланадиган таътил тўғрисидаги 52-Конвенция	25
Жамоа музокараларини ташкил этиш ва юритиш ҳукуқи принципларини қўллаш тўғрисидаги 98-Конвенция	33
Аёллар ва эркаклар меҳнати учун тенг ҳақ тўлаш тўғрисидаги 100-Конвенция	40
Оналикни муҳофаза қилиш тўғрисидаги (қайта кўриб чиқилган) 103-Конвенция	47
Мажбурий меҳнатни тугатиш тўғрисидаги 105-Конвенция	59
Меҳнат ва иш турлари соҳасида камситиш тўғрисидаги 111-Конвенция	64
Иш билан таъминлаш соҳасидаги сийёсат тўғрисидаги 122-Конвенция	71
Меҳнаткашларнинг вакиллари тўғрисидаги 135-Конвенция	77
Ишга қабул қилишдаги энг кичик ёш тўғрисидаги 138-Конвенция	83
Жамоа музокараларини олиб бориш тўғрисидаги 154-Конвенция	97
Болалар меҳнатининг энг ёмон шакллари тўғрисидаги 182-Конвенция	105

**ХАЛҚАРО МЕҲНАТ ТАШКИЛОТИНИНГ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТОМОНИДАН
РАТИФИКАЦИЯ ҚИЛИНГАН КОНВЕНЦИЯЛАРИ
ТЎПЛАМИ**

Ўзбек ва рус тилларида

Масъул муҳаррир: *А. Очилов*
Нашрга тайёрловчилар: *М. Аббасова*

Муҳаррирлар: *А. Омонов,*
Г. Ортиқхўжаева
Техник муҳаррир: *Ш. Қурбонбоев*
Компьютерда
саҳифаловчи: *Ш. Расулов*

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги
«Адолат» нашриёти. Нашр. лиц. АІ № 228, 16.11.2012.
100000, Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Телефон: (371) 233-94-36, 233-81-53.
Факс: (371) 233-84-80, 233-67-65.
Веб сайт: www.adolatnashr.uz
e-mail: info@adolatnashr.uz

Босишга рухсат этилди 30.03.2014 й.
Қоғоз бичими 60x90¹/₁₆. «AntiquaUz» гарнитураси.
Офсет усулида чоп этилди. Босма табоғи 13,5.
Нашриёт ҳисоб табоғи 12,75. Адади 13 000 нусха.
...-буюртма. Нархи шартнома асосида.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг
«Ўзбекистон» нашриёт-матбаа ижодий уйида чоп этилди.
100129. Тошкент, Навоий кўчаси, 30-уй.